

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
"Bakıda elə binalar
var ki..." -
seysmoloqdan
xəbərdarlıq
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 23 avqust 2024-cü il Cümə № 150 (8523) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**İrəvanda panika-Moskva və
Bakının Zəngəzur planı nə?**

Lavrovun sərt
bəyanatından qorxuya
düşən Ermənistan
rəhbərliyi yenidən
Paşinyanın utopik
layihəsini ortaya atıb

yazısı səh.8-də

**Paytaxtın bitməyən su
problemi - çıxış yolu varmı?**

yazısı səh.15-də

**70 yaşlı sabiq direktor
axtarışa verildi**

yazısı səh.3-də

**Paşinyan Kərki
kəndindən vaz keçdi**

yazısı səh.5-də

**YAP seçkidə xəsislik etmir,
bəs digər partiyalar?**

yazısı səh.7-də

**Bakı daha bir Avropa koloniyasını
xilas etmək istəyir**

yazısı səh.9-də

**"Hoteldə qızlarla qalarkən basqın
edib bizi..." - MTN işi**

yazısı səh.10-də

**Rusiyadakı
azərbaycanlılara ailəsini
yanına aparmaq qadağası**

yazısı səh.11-də

**İlon Maskın adamları
Bakıda- internetin
qiymətini onlar qaldırıb?**

yazısı səh.12-də

**Özəl məktəblərdə
fantastik təhsil qiymətləri**

yazısı səh.13-də

**Qurani yandıran azərbaycanlı
cəzasız qalacaq?**

yazısı səh.13-də

ERMƏNİSTANIN SƏRHƏDDƏ "QAŞINMASININ" ŞOK SƏBƏBLƏRİ

Qərbdən gələn kömək İrəvanı ruhlandırır, Azərbaycan ordusu sərhəd bölgəsində təhlükəsizliyi təmin etmək üçün Ermənistanın dərinliklərinə qədər irəliləyə və bufer zona yarada bilər - regionda yeni gərginlik gözləntisi

yazısı səh.5-də

Ukraynadan SOCAR əleyhinə nankor çağırışlar

Kiyev Rusiya qazının tranzitindən hələ də milyonlar qazandığı halda, Bakıya qarşı bu cür qınaqlar yersiz və absurd görünür

yazısı səh.6-da

**Eldar Əzizov
Bakının icra
başçılarını
"ram edə"
bilmir**

yazısı səh.3-də

**"Pezeşkian
Bakıya gəlir"
iddiası:
"Doğrudursa..."**

yazısı səh.4-də

**Çovdarovun
Xızıdakı bağ
evini hərraca
çıxarılır**

yazısı səh.10-da

Əhalinin 91 faizi İlham Əliyevin idarəçiliyindən məmnundur

Növbədənəkar parlament seçkilərində “exit-poll”-un təşkili üçün Mərkəzi Seçki Komissiyasında (MSK) qeydə alınan İtaliyanın “SWG SPA” şirkəti seçkiöncəsi vəziyyətlə əlaqədar yerli respondentlər arasında sorğu keçirib.

“Cebheinfo.az” xəbər verir ki, sorğunun nəticələrinə əsasən, əhali arasında Prezident İlham Əliyevin idarəçiliyindən məmnunluq 91 faizdir.

Rəyi soruşulanların 81 faizi dövlət başçısının idarəçiliyini ciddi şəkildə, 10 faizi nisbətən dəstəklədiyini, 5 faiz isə dəstəkləmədiyini bildirib. Sorğu iştirakçılarının 4 faizi suala cavab verməkdə çətinlik çəkib.

Sorğu 15 iyul-15 avqust tarixlərində baş tutub.

Prezident və birinci xanım Özbəkistanda

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev avqustun 22-də Özbəkistanda dövlət səfərindədir. Hər iki ölkənin dövlət bayraqlarının dalğalandığı İslam Kərimov adına Daşkənd Beynəlxalq Hava Limanında dövlətimizin başçısının şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb.

Prezident İlham Əliyevi və birinci xanım Mehriban Əliyevanı Özbəkistanın baş naziri Abdulla Aripov və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

Daşaltıdakı seysmoloji stansiya nə vaxt açılacaq?

Qarabağda işğaldan əvvəl 20-dən çox seysmoloji stansiya mövcud olub. İşğaldan sonra onların hər biri dağıdılıb. Yeni qurulan Daşaltı seysmoloji stansiyasından xəbər var. Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin baş direktoru Qurban Yetirmişli bildirib ki, stansiyada işlər tam sürətilə davam etdirilir.

“Bu yaxınlarda inşallah Qarabağdakı stansiyamızı açacağıq. Söhbət Daşaltı seysmik stansiyasından gedir. Artıq tikintisi başa çatıb. Türklər öz üzərlərinə götürüblər tikintini. Müəyyən abadlıq, bina məsələləri həll olunur. Cihaz quraşdırılıb. Türklər bizə onu hədiyyə edib. Dərin quyu stansiyasıdır. 100 metr dərinlikdə Daşaltıda quraşdırılıb. Qarabağda ümumilikdə 10 kompleks stansiyanın quraşdırılması planlaşdırılır”, - deyər Qurban Yetirmişli bildirib.

Azərbaycanda meymunçığayına yoluxan var?

Bu günə qədər TƏBİB-in tabeliyində fəaliyyət göstərən tibb müəssisələrində meymunçığayı xəstəliyinə yoluxma halına rast gəlinməyib. Bu barədə Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin (TƏBİB) məlumatında qeyd olunub.

Bildirilib ki, yoluxma şübhəsi olan xəstədən qaydalara uyğun olaraq nümunə götürülərək ərazi üzrə Səhiyyə Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərən Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinə göndərilir.

“Hazırda TƏBİB tabeliyində fəaliyyət göstərən tibb müəssisələrində xəstələrin müalicəsi üçün uyğun infrastruktur mövcuddur. Tibb müəssisələri virus əleyhinə dərman vasitəsi ilə təmin olunub.

Eyni zamanda qeyd edirik ki, Səhiyyə Nazirliyi İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzi (İSİM) və Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin (TƏBİB) mütəxəssisləri tərəfindən birgə hazırlanan meymunçığayı xəstəliyinin diaqnostika və müalicəsi üzrə klinik protokol mövcuddur. Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Elmi-Tibbi Şurasının 14 iyun 2022-ci il tarixli 12 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş bu protokol ilkin səhiyyə xidmətində çalışan terapevtlər, pediatrlar, ailə həkimləri, təcili tibbi yardım həkimləri, həmçinin yoluxucu və dəri-zöhrəvi xəstəliklər üzrə mütəxəssislər üçün nəzərdə tutulub”, - deyər məlumatda qeyd olunub.

Afiyəddin bu dəfə Türkiyədə peyda oldu

Azərbaycan Ali Sovetinin mərhum sədr müavini Afiyeddin Cəlilovun adı daşıyan nəvəsi sosial şəbəkələrdə çəkdiyi qeyri-etik videolarla yenidən gündəmə gəlib. Belə ki, o Türkiyədə liftdə olarkən qəfil atlanıb və oradakı insanları qorxudaraq narazılığa səbəb olub.

Nəvə Afiyeddin Cəlilov 2009-cu ildə anadan olub və məktəblidir. O, metroda, avtobusda qeyri-adekvat hərəkətlər edərək, video çəkir və insanları narahat edir.

Yeniyyətə sonuncu dəfə yaşlı qadını qucağına alıb narahat etməsi ilə bağlı video paylaşandan sonra izləyicilər tərəfindən tənqid edilmiş və psixiatriya xəstəxanasına yerləşdirilmişdi.

Bununla bağlı DİN mətbuat xidmətinin əməkdaşı Nurlan Əliyev bildirmişdi ki, A. Cəlilov valideyni ilə birgə polis idarəsinə dəvət olunub.

raq araşdırılıb:

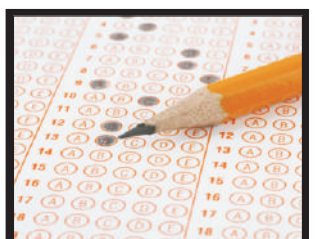
“Valideynin iştirakı ilə onun sağlamlıq vəziyyəti nəzərə alınaraq müvafiq xəstəxanaya yerləşdirilməsi təmin olunub”.

Paytaxtın Səbəyəl rayon sakini olan Əli-Afiyeddin Nihad oğlu Cəlilov sosial şəbəkələrdə “Jalilov” adlı profili ilə tanınır. Yeniyyətmənin atası Nihad Cəlilov isə Bakıda tanınmış biznes adamlarından sayılır. “Armada Distribution” şirkətinin rəhbəri olan Nihad Cəlilov Bakı bulvarı ərazisində işə obyektinə də sahibdir. O, həmin vaxt oğlunun

hərəkətlərinə görə, mətbuat vasitəsi ilə Azərbaycan xalqından üzr də istəmişdi: “Son zamanlarda olan bu hadisələr təbii ki ailəmizi çox sarsıtdı. Oğlumun etdiyi hərəkətlərin kiməsə mənəvi zərəri olubsa, hamıdan üzr istəyirəm. Bu hələ yeniyyətədir. Afiyeddin Bakıda tibb müəssisələrinin birində müalicəsini davam etdirir. Hər kəsə anlayışına görə təşəkkür edirəm”.

Görünən isə odur ki, yeniyyətə oğlunun bütün “müalicələri” boşa gedib. İctimai yerlərdə qeyri-adekvat hərəkətlər edən, insanları qorxudan və bunu TikTok-da paylaşan nəvə Cəlilovun atası belə getsə, hələ çox üzr istəməli olacaq...

□ **Sahənə RƏHİMLİ,**
“Yeni Məsəvi”

Test imtahanlarının ləğvi iddialarına cavab

“Hamı bilir ki, test üsulu ilə imtahanlarda hər kəsin biliyi düzgün qiymətləndirilir. Və bu biliyə uyğun olaraq da imtahan verən şəxs yer tutur”.

Bunu Dövlət İmtahan Mərkəzinin İdarə Heyətinin sədri Məleykə Abbaszadə Real TV-yə müsahibəsində deyib.

Test üsulu ilə imtahanların ləğv ediləcəyi ilə bağlı iddialara münasibət bildiren DİM rəhbəri qeyd edib ki, bundan söhbət belə gedə bilməz:

“Bu üsulda biliyin qiymətləndirilməsi şəffaf aparılır. Bu sistemdə kiməsə çətin, kiməsə asan suallar vermək yoxdur”.

Azərbaycanda pensiyaçıların sayı 4440 nəfər azalıb

Bu ilin iyulun 1-i vəziyyətinə Dövlət Sosial Müdafiə Fondunda 1101,0 min (ötən ilin iyulun 1-i vəziyyətinə 1096,6 min) pensiyaçı qeydiyyatda olub ki, bu da ölkə əhalisinin 10,8 faizini təşkil edir.

Bu barədə Dövlət Statistika Komitəsinin yaydığı məlumatda bildirilib.

Qeyd olunub ki, onların 64,4 faizi yaşa, 23,3 faizi əlilliyə, 12,3 faizi isə ailə başçısını itirməyə görə pensiya alır. Təyin olunmuş aylıq pensiyaların orta məbləği ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 12,9 faiz artaraq 491,3 manat təşkil edib və orta aylıq əməkhaqqının 49 faizinə bərabər olub.

Ölkədə pensiyaçıların sosial müdafiəsini daha da gücləndirmək məqsədilə Azərbaycan Prezidentinin 2024-cü il 5 fevral tarixli 4291 nömrəli sərəncamına əsasən 2024-cü ilin 1 yanvar tarixindən orta aylıq nominal əməkhaqqının illik artım tempinə uyğun olaraq bütün növ əmək pensiyaları indeksləşdirilərək 11,2 faiz artırılıb.

Qubada ana ilə körpəsi doğuş vaxtı öldü

Quba Regional Perinatal Mərkəzində doğuş zamanı ana və körpəsi ölüb.

APA xəbər verir ki, Xaçmaz rayonunun Hülövlü kənd sakini 2000-ci il təvəllüdlü Nəsirova Samirə Bəhriz qızı doğuş üçün Quba Regional Perinatal Mərkəzə gətirilib. Əməliyyat zamanı o və dünyaya gələn körpəsi vəfat edib.

Bu, S.Nəsirovanın ikinci hamiləliyi olub, onun 3 yaşında övladı var.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

İki sayt rəhbəri həbs edildi

“Turantv.az” saytının rəhbəri Ramin Sadiqlı, “bölgeinfo” saytının təsisçi baş redaktoru Vüqar Quliyev Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsi tərəfindən cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib.

Onlar bir neçə vətəndaş barəsində rəhbərlik etdiyi saytlarda rüsvayedicə məlumatlar yayacağı hədəsi ilə pul tələb etməkdə təqsirləndirilir. Daxil olan şikayətlər üzrə aparılan araşdırmalarla onlara qarşı Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə ittiham verilib.

Mərkəzi Bankda yeni təyinatlar

Azərbaycan Mərkəzi Bankının (AMB) sədri Taleh Kazımov qurumun 4 departamentinə direktorlar təyin edib. Sədr bununla bağlı müvafiq qərarlar imzalayıb. Qərarlara əsasən, Sadiq Axundov İT əməliyyatları departamentinə, Elnur Ağayev Xəzinə departamentinə, Fətullah Ələkbərov Nağd Pul departamentinə, Fuad Səbzizadə isə Ödəniş sistemləri və hesablasmalar departamentinə direktor təyin olunub.

Bakı şəhər İcra Hakimiyyətində (BŞİH) paytaxt rayonlarının icra başçıları və şəhərin təsərrüfat xidmətləri rəhbərlərinin iştirakı ilə növbəti müşavirə keçirilib. Müşavirədə bir sıra məsələlər, o cümlədən paytaxtda aparılan əsaslı təmir, abadlıq-quruculuq, yaşıllaşdırma işlərinin vəziyyəti və digər məsələlər müzakirə edilib.

ticələri bir aydan sonra yenidən müzakirəyə çıxarılacaq.

Qeyd edək ki, hələ iki il əvvəl də Bakıda qanunsuz tikintilərlə bağlı vəziyyət və bu halların qarşısının alınması məsələləri paytaxt rayonlarının icra hakimiyyəti başçıları və müvafiq təsərrüfat strukturları rəhbərlərinin, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi yanında Bakı Şəhər Memarlıq və Şəhərsalma

davam edir. Bu da icra başçılarının sahibkarlardan rüşvət almasına şərait yaranmasından irəli gəlir.

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfərlinin “Yeni Müsavat”-a bildirdiyinə görə, problemin həlli kompleks yanaşma tələb edir. İcra hakimiyyətlərinin institutsional olaraq özünü doğrultmadığını vurğulayan N.Cəfərli hesab edir ki, bu strukturlar artıq vətən-

hökumət qurumunun tikintiyə icazə səlahiyyəti var. Bu da idarəetmədə qeyri-effektiv olur. O baxımdan idarəetmədə yanaşma dəyişiklikləri mühümdür.

“Müstəqil Həmkarlar” İctimai Birliyinin həmtəsisçisi Fuad Əliyev təsdiqləyir ki, onlara da vaxtaşırı qanunsuz tikintilər barəsində şikayətlər daxil olur: “Bakının bir çox rayonlarında qanunsuz

“Bakıda elə binalar var ki...” - seysmoloqdan xəbərdarlıq

“Azərbaycan bioloji quruluş baxımından çox mürəkkəbdir. Biz gedib Türkiyədə iş apardıq. İki yan-yana durmuş, normal tikilmiş bina var idi. Binaın biri çöküb, armaturları çıxıb, o biri binaya heç nə olmamışdı.

Bunların arasındakı məsafə 6 metr 30 santimetr olub. Biz türklərə də göstərdik ki, sizin səhviniz burada olub ki, bu bina düşüb düz onun altına, 6 metr o yanda heç nə yoxdur. Dalğanın təsirindən enerji boşalması gedib, binaya təsir edib, dağıdıb yatızdırıb. 6 metr nədir? Bir otağın enidir də. Təsəvvür edirsiniz? Mən bunu dəfələrlə onlara da göstərdim, burada da dedim. Xəritə ümumi seysmikliyi verir. 8 balın içində 10 balı da var, 9 balı da var. Məsələ burasındadır. Dalğa gələndə elə-belə gəlmir ki. Laylardan keçib gəlir də. Hər bir layın da öz sürəti, boşalması, enerjisi var”.

Bunu moderator.az-a açıqlamasında Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin baş direktoru Qurban Yetimeşli deyib.

O daha sonra əlavə edib: “Bakıda elə bina var ki, onun iki qanadı 8, digər bir qanadı 9 ballıq ərazidədir. Güclü zəlzələ olanda əlbəttə ki, 9 ballıq ərazidəki bina dağılacaq. Hər bir binanın altı ayrıca öyrənilməlidir. Bunu mən demişəm, deyirəm, sübut da edirəm. Nəzəriyyəni də, praktikanı da göstərirəm. Bunlara əməl olunmalıdır. Hadisə olanda sonra lazım deyil tədbir görülsün. Ondan əvvəl gerek qarşısı alınsın. Buna görə binalar zəlzələyə davamlı tikilməlidir ki, dağıntılar minimuma ensin”.

70 yaşlı sabiq direktor axtarısa verildi

Ağdam Musiqi Kollecinin külli miqdarda rüşvətə görə şerti məhkum edilmiş sabiq direktoru Rafail Musayevin işi apelyasiya instansiyası mərhələsindədir. Müəllimlərdən və tələbələrin yaxınlarından rüşvət alaraq ağır cinayət törədən direktorun azadlıqda qalması prokuroru narazı salıb. Bu səbəbdən ittiham tərəfi hökmdən apelyasiya protesti verib.

Həbsi tələb olunan 70 yaşlı keçmiş direktor məhkəmədən gizlənir. Ahıl müttəhim əvvəlki bir neçə iclasda iştirak etsə də, sonradan məhkəməyə gəlməyib. Belə olan halda Gəncə Apelyasiya Məhkəməsi istintaqı məcbur dayandırmaq qərarı qəbul edib. R.Musayev axtarısa verilib. Güman edilir ki, eks-direktor prokurorun həbs tələbinə görə məhkəmədən qaçır.

Qeyd edək ki, Rafail Musayev 5 ilə yaxın Ağdam Musiqi Kollecinin direktoru işləyib. O, korrupsiyaya görə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib. Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə R.Musayev külli miqdarda rüşvət almaqda təqsirli bilinib. Lakin hakimlər ahıl müttəhimin cəzasını həbsdə çəkməsinə zərurət görməyiblər. Ona sınaq müddəti təyin edilməklə şerti cəza verilib.

Eldar Əzizov Bakının icra başçılarını

“ram edə” bilmir

BŞİH rəhbəri qanunsuz tikintilərə yol verən İH başçılarını iki il əvvəl də eyni problemə görə danlamışdı, amma...; **ekspert:** “Əgər rayonun rəhbəri rüşvət alıb qanunsuz tikintiyə şərait yaradırsa...”

Qeyd edilib ki, ölkə başçısı İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu siyasət nəticəsində bu gün paytaxtımız keyfiyyətə yeni inkişaf səviyyəsinə yüksəlib, əhalinin həyat və mədəni səviyyəsi artıb, şəhərdə genişmiqyaslı quruculuq işləri həyata keçirilir. Şəhər ərazisində həyata keçirilən işlərin monitorinqlərinin nəticələri müşavirə iştirakçılarına nəzərinə çatdırılıb. Həmçinin son vaxtlarda Binəqədi və Yasamal rayonlarında bu istiqamətdə pozitiv dəyişikliklərin müşahidə edildiyi qeyd edilib. Paytaxtda aparılan əsaslı təmir, abadlıq-quruculuq işlərinin sürətləndirilməsi ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar verilib.

Müşavirədə qanunsuz tikintilərlə bağlı məsələ ciddi müzakirə edilib və rayonlarda aparılan monitorinqlərin nəticələrinə dair görüntülər nümayiş etdirilib.

Tədbirdə çıxış edən Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısı Eldar Əzizov bildirib ki, bu gün ölkə başçısı İlham Əliyev məmurlar qarşısında ciddi tələblər qoyub, onlara təmiz əllərlə işləməyi və təvazökar olmalarını bir vəzifə kimi tapşırıb. Lakin hələ də bəzən neqativ hallar müşahidə edilməkdədir. Bununla əlaqədar rayon icra başçılarına ciddi xəbərdarlıq edilərək təcili tədbirlər görülməsi tələb edilib. Bildirilib ki, BŞİH-in monitorinq qrupu tərəfindən işlərə nəzarət ediləcək və nə-

Baş İdarəsi və Fövqəladə Hallar Nazirliyinin nümayəndələrinin iştirakı ilə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətində keçirilən müşavirədə müzakirə edilməmişdi.

Müşavirədə ərazisində daha çox qanunsuz hallara yol verilmiş bəzi icra hakimiyyəti başçılarına ciddi xəbərdarlıq edilmiş, qanunsuz tikinti hallarının qarşısının alınması ilə bağlı təcili və təxirəsalınmaz tədbirlər görülməsi tapşırılmışdı. Amma belə görünür ki, bu müddətdə Bakının rayonlarında qanunsuz tikintilərlə bağlı problem həllini tapmayıb. Ümumiyyətlə, tez-tez xəbər lentlərində qanunsuz tikintilərin sökülməsi məlumatlarına rast gəlmək olur. Həmçinin, ərazilərin zəbt edilməsi, səkilərin, yaşıllıqların yerində obyektlər tikilməsi kimi şəhərin görünüşünə zərər vuran hallar hələ də

yerə aparılmır, pul müqabilində özbaşınalıqlara yol verilir. Bu da şübhəsiz ki, şəxsi mənafeyi güdməkdir”.

N.Cəfərlinin fikrincə, seçilmiş bələdiyyə üzvlü öz ərazisində yaşıllıqların kəsilməsinə, yaxud qanunsuz tikintilərin aparılmasına imkan verməz: “Ən azı vətəndaşlardan çəkiniyi üçün etməyəcək. Fikirləşəcək ki, növbəti bələdiyyə seçkilərində camaat mənə nə deyər... Ona görə icra hakimiyyətləri artıq əhəmiyyətini itiriblər. Digər problem isə tikintiyə icazə verən və nəzarət edən orqanların çox olmasıdır. Belə olan təqdirdə, qurumlar məsuliyyəti biri-birinin üzərinə atır. Bir qurum deyir ki, bu ərazidə qanunsuz tikintidən xəbərim yoxdur, o biri təşkilat icazə verib, o biri digərinin üstünə atır, belə-belə problemlər çoxalır. Hazırda 14 dövlət və

hədə fundamental iş aparılmalıdır. Ən əsası isə nəzarət mexanizmi güclü olmalıdır. Əgər rayonun rəhbəri rüşvət alıb qanunsuz tikintiyə şərait yaradırsa, buna qarşı mübarizə aparan qurumların xəbəri olmaya da bilər. Ona görə nəzarət imkanları artırılmalıdır”. Hüquq müdafiəçisinin zənnincə, paytaxtın arxitekturasına xələl gətirilməsinə imkan vermək olmaz: “Xüsusi də bu müşavirə COP29 tədbirlərinə hazırlıq ərəfəsində keçirilib. Bakıya 80 min qonaq gələcəyi açıqlanıb. Hansısa korrupsioner məmurun ucbatından niyə şəhərin görünüşünə zərər gəlməlidir? Bakıda elə yerlər var ki, səkini zəbt edib çayxana açıblar. Belə hallar kimlərin sə cibini doldurur, Bakının isə gözəlliyinə xələl gətirir”.

Emil SALAMOĞLU
“Yeni Müsavat”

İranın yeni Prezidenti Məsud Pezeşkianın ilk rəsmi səfərini hansı ölkəyə edəcəyi haqda müxtəlif iddialar var. Bir iddiada isə bildirilir ki, təbrizli Pezeşkian ilk rəsmi səfəri Azərbaycana edə bilər. Bu barədə İran mediası məlumat yayıb. Qeyd olunub ki, səfər ən yüksək statusa malik olacaq.

“Yeni Müsavat” yada salır ki, iyulun 9-da Prezident İlham Əliyev Pezeşkiana zəng edib və seçkidə qələbə münasibəti ilə onu təbrik edib. Məsud Pezeşkian göstərilən diqqətə və təbrikə, həmçinin prezident seçilməsi münasibətilə dövlətimizin başçısının daha əvvəl göndərdiyi məktuba görə minnətdarlığını bildirib. İran Prezidenti gələcəkdə də ölkələrimiz arasında münasibətlərin bütün sahələrdə inkişaf etdirilməsi üçün səylərini əsirgəməyəcəyini deyib. Telefon söhbəti əsnasında İlham Əliyev Pezeşkianı ölkəmizə səfərə dəvət edib. Dəvəti məmnunluqla qəbul edən İran Prezidenti dövlət başçısına minnətdarlığını bildirib.

Yeri gəlmişkən, İranla aparılmış danışıqlar nəticəsində iyulun 15-dən Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyi yeni ünvanda fəaliyyətini bərpa edib. Hazırda, İrandakı səfirliyin yeni binasında konsulluq xidmətinin təşkili üçün müvafiq işlər görülür.

Yeni seçilmiş hökumət və dövlət başçılarının ilk rəsmi səfərini qonşu ölkələr etməsi ənənəsi var. Məsələn, Paşinyan hökumət başçısı kimi ilk rəsmi səfərini Tiflisə etmişdi. Bəs ekspertlər bu barədə nə düşünürlər?

İran siyasəti üzrə araşdırmaçı-yazar Fikrət Fəraməzoğlunun “Yeni Müsavat”a dediyinə görə, Məsud Pezeşkianın ilk rəsmi səfərini Bakıya edə biləcəyi istisna edilməyə də, real görünür:

“Düzdür, o, seçildikdən sonra Azərbaycan Prezidenti tərəfindən Bakıya dəvət olunub. Bundan başqa, Pezeşkian həmçinin COP29 tədbirlərində iştirak üçün də ayrıca dəvət alıb. Lakin bu, hələ onun ilk səfərini Azərbaycana etməsi anlamına gəlməz. Əvvəla ona görə ki, indiyə qədər Tehrandakı heç bir yeni prezident seçildikdən sonra ilk səfərini Azərbaycana etməyib. İkincisi, Pezeşkianın Azərbaycan əsilli olması onun Bakıya ilk səfər etməsini də

“Pezeşkian Bakıya gəlir” iddiası: “Doğrudursa...”

İranın azərbaycanlı prezidentinin ilk rəsmi səfərini Bakıya edəcəyi haqda gözləntilər var, lakin mütəxəssislər bunu bir neçə səbəbdən istisna edirlər - rəy

Böyük ehtimalla Pezeşkianın ilk rəsmi səfəri Rusiyaya olacaq”.

F.Fəraməzoğlu bunu yaxın vaxtlarda Rusiya və İran arasında bütün sahələrdə əməkdaşlığa dair sazişin imzalanmasının nəzərdə tutulması ilə əlaqələndirir: “İki ildir üzərində iş gedən və bütün vacib sahələri əhatə edən bu sənədin imzalanması hər iki tərəf üçün vacibdir. Ona görə ki, bu sənəddən sonra İran təkcə Rusiya ilə deyil, eyni zamanda Avrasiya İqtisadi İt-

si belə təsəvvür yaradır ki, Pezeşkianın ilk səfəri Azərbaycana olmağa bilər”.

E.Mehdiyev səfəri istisna etməyə də, onun hesablamalarına görə, ilk rəsmi ziyarət İraqa, Rusiyaya və ya Çinə ola bilər: “Pezeşkianın Azərbaycana ilk səfərini etməsi İranın daxilindəki bəzi qüvvələrin də xoşuna gəlməz. Bunu da nəzərə almalıyıq. Biz onun azərbaycanlı olduğunu qiymətləndirməklə bərabər, İran Prezidenti olduğunu unutmamalıyıq. Bütün hallarda çoxmillətli,

İran iqtisadiyyatı və hərbi siyasətini azərbaycanlı nazirlərə verdi

İran parlamenti prezident Məsud Pezeşkianın təklif etdiyi bütün nazirləri təsdiqləyib. Parlamentin əksəriyyəti bütün nazirlərin lehinə səs verib. Pezeşkian parlamentdə çıxışı zamanı bildirib ki, İranın Ali Lideri Əli Xamenei və ölkənin kəşfiyyat orqanları artıq siyahıya razılıq veriblər. Qeyd edək ki, Nazirlər Kabinetinin üzvlərinin orta yaşı 59 il 7 aydır. Seyid Səttar Həşemi və Fərzanə Sadək 47 yaşla hökumətin ən gənc, 66 yaşlı Nəsr Hemmati isə hökumətin ən yaşlı üzvləridir.

Xarici işlər naziri Seyid Abbas Əraqçi də daxil olmaqla Seyid Abbas Salehi, Abdul Nəsr Hemmati, Seyid Reza Amiri və Hüseyn Simai Saraf islahatçı sayılan prezident Həsən Ruhani hökumətində, Amin Hüseyn Rəhimi, Abbas Əliabadi və Seyid İsmayıl Xətib həlak olmuş prezident İbrahim Rəisinin başçılıq etdiyi Nazirlər Kabinetində müxtəlif vəzifələr tutub.

Güney Azərbaycandan olan soydaşlarımızın sosial şəbəkələrdə paylaştığı məlumatlara görə, Məsud Pezeşkianın Nazirlər Kabinetində 3 nəfər azərbaycanlı da yer alıb. Bunlar Abdul Nəsser Himmeti (iqtisadiyyat və maliyyə naziri), Qulamrza Nuri (kənd təsərrüfatı naziri) və Əmir Əziz Nəsirzadədir (müdafiə, logistika və silahlı qüvvələr naziri).

Helikopter qəzası ilə bağlı son qərar

İranın mərhum prezidenti İbrahim Rəisinin həlak olduğu helikopter qəzası ilə bağlı başladılan istintaq prosesi yekunlaşıb. Bu haqda “Reuters” məlumat yayıb. Rəisinin hər hansı kənar müdaxilə olmadan, qəza nəticəsində öldüyü təsdiqlənib.

Qəzanın səbəbi kimi “hava şəraiti” və “helikopterin ağır çəkisi” müəyyən edilib.

Müəyyən olunub ki, Rəisinin olduğu helikoptərə nəzərdə tutulduğundan çox sayda adam götürülüb. Bu səbəbdən helikopter lazım olan yüksəkliyə qalxa bilməyib və dumanlı havada dağa çırpılıb.

Bu yaxınlarda isə “The Telegraph” nəşri İran prezidentinin İsrailin Azərbaycanadakı bazalarına zərbələr endirməyi təklif etdiyi barədə xəbər yaymışdı. Amma nə Bakı buna reaksiya verdi, nə Tehran təkzib etdi...

Ekspertlərə görə, Pezeşkian andiçmə mərasimindən sonra çox güman ki, Türkiyəyə səfər edə bilər. O da vurğulanır ki, Azərbaycana səfər edərsə, Pezeşkian mütləq Ermənistana da gedəcək. Amma onun türk kimliyi səbəbindən Azərbaycana səfərini daha əvvəl baş tutacağını güman etmək olar. İranın mərhum Prezidenti İbrahim Rəisi ilə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ilk görüşü 2021-ci ildə Aşqabadda (Türkmənistan) İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının sammiti çərçivəsində baş tutmuşdu. İbrahim Rəisi ilk rəsmi səfərini isə Çinə etmişdi.

şərtləndirmir. Bu, onun haqqında “etnik təəssübkeşlik” deyimlərinin çoxalmasına səbəb ola bilər”.

Siyasi təhlilçinin sözlərinə görə, üçüncüsü, hazırda İran Azərbaycanla çox ciddi problemlər yaşamır və əvvəlki gərginlik geridə qalıb: “Düzdür, SEPAH-a bağlı media mətəmədi olaraq rəsmi Bakını ittiham etməkdən çəkinmir. Lakin bütün bunlar hələ ki, ümumi fonda elə də ciddi qarşılanmır. Ona görə də, Bakı ilə Tehran arasında həll edilməmiş məsələlər azdır və bu problemləri aradan qaldırmaq üçün Pezeşkianın ilk olaraq Bakıya səfər etməsinə də zərurət görünür. Zənnimcə, Pezeşkianın Azərbaycana səfəri ən yaxşı halda gələn ilin ortalarında baş tuta bilər. Buna kimi isə onun Braziliya, Çin, Venesuela və digər bu qəbildən olan ölkələrə səfər edəcəyi daha inandırıcıdır.

tifaqında da xüsusi yer alacaq. Bu sənəd, həm də İranla Rusiya arasında strateji müttəfiqliyin təsdiqlənməsi olacaq”.

Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini Ehtiram Mehdiyev Pezeşkianın ilk səfərini Azərbaycana etməsinə arzulayır: “Buna çox sevinərdik. Bir təbrizli lider Bakıya qonaq gəlir və nümunəvi addım atır. Sözsüz ki, Azərbaycanda xoş qarşılanacaq, hər iki prezident ana dilimizdə danışacaqlar. Amma siyasət hissələr və mənəvi elementlərdən ibarət deyil, məsələyə İran dövlətinin baxışından yanaşmağa məcburuq. Çünki İranın xarici siyasət kursunu ölkənin xarici rəhbəri müəyyən edir. Yeni Xamenei ilk rəsmi səfərin hara olacağına qərar verə bilər. Onun da bu günlərdə Zəngəzur dəhlizinin açılmasına qarşı çıxması, bunun Ermənistanın ziyanına olduğunu demə-

mürəkkəb siyasi sistemi olan, müxtəlif güc qruplarının bir-biri ilə rəqabətə girişdiyi bir dövlət olmasını diqqətdən qaçırmamalıyıq. Ona görə də ilk səfəri etsə də, etməsə də ondan umu-küsülük etmək lazım deyil. Ən azından o dəqiqdir ki, Pezeşkian Prezident Əliyevin dəvətini qəbul edib və Azərbaycana mütləq səfər edəcək. Eyni zamanda, Azərbaycan liderinin də Tehrana səfəri gözləniləndir”.

Qeyd edək ki, avqustun 21-də İran parlamenti yeni prezidentin təklif etdiyi bütün nazirləri təsdiqləyib. Məsud Pezeşkianın təklif etdiyi bütün nazirlər İran İslam Şurasından etimad səsi alıb. Pezeşkian öz kabinetini müdafiə edərkən vurğulayıb ki, Xamenei və ölkənin kəşfiyyat orqanları artıq siyahıya razılıq veriblər.

✎ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

Ermenistan silahlı qüvvələri son günlər yenidən təxribatlara əl atır. Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı bəndin sülh müqaviləsindən çıxarılmasından sonra atəşkəsin Naxçıvan istiqamətindən pozulması intensiv hal alıb. Həmçinin, Ermənistanın xarici qüvvələr tərəfindən silahlandırılması yeni təxribatların olacağı ehtimalını artırır.

“Yeni Müsavat” qeyd edir ki, bu hərbi təxribatlar Kəlbəcər istiqamətində də qeydə alınıb. Ermənistan məqsədli şəkildə eskalasiyaya yol açır. Ermənistanın təxribatların miqyasını genişləndirməsi xarici güclərin regionda yenidən gərginlik ocağının yaranmasında maraqlı olduğunu göstərir. Ermənistan ABŞ-dan gələn kömək və Fransadan hərbi texnikaların göndərilməsinə görə ruhlanır. Qısa müddət ərzində ermənilər təxminən 1 milyard dollar dəyərində silah əldə ediblər.

Habelə, bura bezi Qərb dövlətlərinin Ermənistanı dəstək bəyanatları da daxildir. Onların sosial-iqtisadi vəziyyəti yaxşı deyil. Havadarları Ermənistanı sülhdən yayındırır. Regionda Rusiya, ABŞ, İran kimi ölkələrin maraqlarının toqquşması ciddi nəticələrlə yekunlaşa bilər. O da ehtimal edilir ki, bu təxribatlar həm də kəşfiyyət xarakterli addımlardır. Niyətlə-

pozmasına münasibət bildirib. Rusiya XİN rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova bu gün keçirdiyi brifinqdə qeyd edib ki, Rusiya və Azərbaycan prezidentləri Bakı və İrəvanın barışması məsələsini ətraflı müzakirə ediblər. “Prezidentlər birgə mətbuat konfransında bu məsələnin üzərində ətraflı dayanıblar. Bizim bu trekdə bütün səylərimiz Bakı və İrəvanla strateji münasibətlərimizin ruhuna cavab verir. O ki qaldı, Ermənistan-Azərbaycan sərhədində gərginliyin mümkün artmasına, biz İrəvan və Bakını müntəzəm olaraq təmkinli olmağa, vəziyyəti gərginləşdirəcək addımlardan çəkinməyə, bütün mübahisəli məsələləri istisnasız olaraq sülh, siyasi və diplomatik yolla həll etməyə çağırırıq”.

“Yeni Müsavat”ın suallarını cavablandıran professor Qabil Hüseynli Azərbaycanın hazırkı şəraitdə erməni təxribatlarına qarşı təmkinli olacağını gözləyir. Er-

Ermənistanın sərhəddə “qaşınmasının” şok səbəbləri

Qərbdən gələn kömək İrəvanı ruhlandırır, Azərbaycan ordusu sərhəd bölgəsində təhlükəsizliyi təmin etmək üçün Ermənistanın dərinliklərinə qədər irəliləyə və bufer zona yarada bilər - regionda yeni gərginlik gözləntisi

etdi ki, Qərb İrəvana təkid edir, yola kontrolu Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidmətinə verməkdən imtina edir. Bu da regionun gərginlik ocağına çevrilməsidir və dolayısı ilə bölgədə daha bir münaqişənin təməli qoyula bilər. Mən o qənaətdəyəm ki, Cənubi Qafqazda müharibə riski qalır və hələ problemlər həll olmayıb. Ona görə Bakı və İrəvan nə qədər tez sülh sənədinə imza atsalar, bir o qədər kənar təsirlərin ucbatından yarana biləcək təhlükələrdən uzaq olarlar”.

düyün yaranıb, bölgə uğrunda rəqabət gedir, Qərb Rusiyanın burada təsir imkanlarını azaltmaq fikrindədir, ona görə dəhlizə nəzarətin FTX-da olmasının əleyhinədir, bu da yekunda işimizi dolayısıya salır. Biz isə Azərbaycandan Azərbaycana quru yolun, maneəsiz hərəkətin təmin olunmasını tələb edirik. Azərbaycan Ermənistanı götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirmək üçün siyasi-diplomatik təzyiqləri artırmalıdır, sərhəd təxribatları ilə Paşinyan daha çox vaxt uda bilməyəcək”.

Paşinyan Kərki kəndindən vaz keçdi

“Nikol Paşinyan hökumət nümayəndələri ilə birlikdə Ararat mərkəzinə səfər edib, müxtəlif icmaları gözüb. Amma qəribəsi odur ki, o, son vaxtlar ictimai müzakirələrin əsasını təşkil edən Tıqranaşenə(Kərki-red) səfər etməyib. Görünür bu, anklavın Azərbaycana verilməyi ilə bağlıdır”.

“Hraparak” qəzeti belə yazıb.

“Bu fakt Paşinyanın komandasında da narahatlıq yaradıb, çünki baş nazir Tıqranaşenin burnunun ucunda olan Sevakan kəndinə baş çəkib, amma Tıqranaşenə getməkdən yayınıb”, - deyər erməni nəşri davamında bildirib.

Ermənistan 10 noyabr 2020-ci il bəyanat-razılaşmasına əsasən Azərbaycana qaytarılmalı olan Qazax rayonunun 7 kəndi kimi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Kərki kəndinin də geri verilməməsində inad etsə də, bu yaxınlarda baş nazir N.Paşinyan Azərbaycanın 86,6 min kv.km-lik ərazisini tanıdığını və digər anklav kəndlər kimi Kərkinin də həmin əraziyə daxil olduğunu bildirib. Kərkinin Ermənistanın Azərbaycan ərazisindəki eksklavı hesab olunan Başkənd kəndi ilə dəyişdirilə bilməsi ehtimalları da səslənir.

Azərbaycanın ən qədim kəndlərindən olan Kərki Sədərək rayonunun inzibati ərazi vahidində daxildir. İrəvandan 40 km aralıda yerləşir. Kərki kəndi 1990-cı ildə ermənilər tərəfindən işğal edilib.

12-14 km-lik döyüş zolağı olan Sədərəyin Kərki kəndi Naxçıvanın ermənilər tərəfindən işğal olunmuş yeganə kəndidir. Ermənistan hökuməti kəndə “Tıqranaşen” adını verib. Kərkiyə hazırda Bakıdan və Gəncədən qayıdan ermənilər məskunlaşıb. Kənd ərazisindəki şəhidlikdə, keçən əsrin əvvəllərində burada gedən döyüşlərdə şəhid olmuş türk əsgərinin türbəsi var.

Erməni mediasının yaydığı son məlumatlara görə, Kərkiyə hazırda 180-ə yaxın erməni (40-a yaxın ailə) yaşayır.

2021-ci ilin yanvar-fevral aylarında artıq Kərkinin boşaldılaraq Azərbaycana qaytarılması haqda xəbərlər yayılsa da, Ermənistanı xaricdən təhrik olunan revanşist qüvvələr buna imkan vermir.

ri bu ola bilər ki, Azərbaycanın müdafiə qabiliyyətinin səviyyəsini öyrənsinlər. Hətta güman edilir ki, erməniləri buna təhrik edən qüvvələr var, onlar da Azərbaycanın hansı formada, nələrə və necə cavab verdiyini görmək istəyə bilərlər. Təxribatlar fonunda Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən qəti addımların atılacağı birmənəlidir. Ölkəmizin komandanlığı sərhəd bölgəsində yaşayan əhəlinin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Ermənistanın dərinliklərinə qədər irəliləyə və beynəlxalq praktikaya istinad edərək bufer zona yarada bilər.

Rusiyadan Ermənistanı edilən xəbərdarlıqlar da bu gərginlik fonunda diqqəti cəlb edir. Moskva İrəvanı üçtərəfli razılaşmaları pozmaqda ittiham edir. Eyni zamanda, Rusiya XİN Putin Bakıda olarkən Ermənistanın atəşkəsi

ermənistanın regionda gərginlik yaratmaq tapşırıqları aldığını qeyd edən Q. Hüseynliyə görə, məqsəd Bakını hərbi eskalasiyaya təhrik etmək və Azərbaycan haqda aqressor təsəvvürü formalaşdırmaqdır. Professor güman etmir ki, irimiqyaslı hərbi toqquşmalar baş verəcək, lakin onun fikrincə, Ermənistanın sərhəddə atəşkəsi pozması daha çox siyasi xarakter daşıyır: “Ermənistan ABŞ təyyarələrinin içi silahla və şəxsi heyətlə dolu Erebu- ni aviabazasına gəlişindən sevinəcək olub. Fransa da onu eyni metodla ümidlendirir ki, Zəngəzur koridorunun açılmasına müqavimət göstərsin. Mariya Zaxarova təsadüfən demədi ki, Makronun Ermənistanı səfəri destruktiv fəaliyyətdir. Əlavə etdi ki, ermənilər rusların dəhlizə nəzarətindən imtina edib. Bu məsələdə də işarə

Professor atəşkəsin pozulmasında Fransa və ABŞ-ın təlimatı olmasını istisna etmir: “Amma Zəngəzur dəhlizi açılmalıdır. Ümumiyyətlə, nəqliyyat kommunikasiyaları blokadadan çıxmalıdır. Bunun reallaşması uzandıqca gərginlik artacaq. Ermənistan başa düşməlidir ki, yeni konflikt ona xeyir gətirə bilməz. Hətta Fransa və Birləşmiş Ştatlar onu qanadı altına alsalar belə, Ermənistan nə qədər bu prosesi uzadaçaq? Gedişat göstərir ki, İrəvan regionda uzaq tərəfdaşlarının höqqəabazlığı ilə çox gedə bilməyəcək. Azərbaycan Paşinyanın imza atdığı sənəddə olan müddəaların yerinə yetirilməsini tələb edir, Ermənistan bundan necə boyun qaçıra bilər? İmza atmışan, əməl elə! Əgər mübahisə yola nəzarət üstündədirsə, o halda bunu Moskva və İrəvan həll etsinlər. Yeni bir

Hərbi ekspert Ramil Məmmədli isə Ermənistanın sərhəd təxribatlarını iki səbəblə izah edir. Onun fikrincə, Bakını sərt cavab verməyə təhrik edirlər. Bununla COP29 ərəfəsində Azərbaycanı Ermənistan ərazilərinə “təcavüz” etməkdə günahlandırmağa zəmin hazırlayırlar. Ekspertə görə, digər səbəb Qərb silahlarının istifadəsi və Zəngəzur dəhlizinin açılmasına əngəl olmaqdır: “Makronun sentyabrda İrəvana səfəri gözlənilir. Zaxarova bu ziyyətə destruktiv fəaliyyət adlandırır. Qərb Rusiyanın təsir zonasında rıçaqlarını gücləndirdikcə, regionda gərginlik artır. Rusiya və Azərbaycan, son olaraq da İran Ermənistanı xəbərdar edirlər ki, bölgəyə kənar qüvvələri cəlb etməsin. Sənin sərhədini rus qoruyur, qazını, işığını Rusiya və İran

verir, sən onların düşmənlərini regiona yerləşdirərsən. Zəngəzur dəhlizinə ABŞ hərbi qüvvələrini gətirmək səbri daşıran son damla olaçaq. Halbuki, altılıq platforması təklif olunub ki, regional əməkdaşlığa üstünlük verilsin. Lakin cırtan Ermənistan balaca boyu ilə Qərbdən himayəni arxasına alaraq bu cür avantürist oyunlara girməkdədir. Gah silahlanır, gah atəşkəsi pozur... Amma dərk eləmir ki, başı əziləndə heç kəs dadına çatmayacaq. Nə Fransası, nə ABŞ-ı Ermənistanı Azərbaycanın əlindən ala bilməyəcək”.

Ermənistanın “təhlükələri” bildiren sularda üzdüyünü” bildiren hərbi ekspertin proqnozlarına görə, belə davam edəcək-

sə, payızda düşmən ordusu qulağının dibinə növbəti şapalağı yeyəcək: “Qərbin verdiyi silahlarla öyünmək əvəzinə, İrəvan Bakının aldığı müasir texnikalara da diqqət yetirsin. Paşinyana elə gəlir ki, Fransa və ABŞ onu qoruyurlar. Amma Moskva da açıq surətdə nəzərinə çatdırırdı ki, götürülən öhdəlikləri yerinə yetirməlisən. Çox güman ki, Rusiyanın təzyiqləri güclənəcək. Azərbaycan, Türkiyə və Rusiya koridorun açılmasını tələb edir, Ermənistan imza atdığı anlaşmanı pozmağa davam edəcəksə, bunu da Paris və Vaşinqtona güvənərək yürüdəcəksə, nəticələri onun üçün ağır olaçaq”.

✉ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

Bəzi ukraynalılar Azərbaycanın dövlət şirkəti olan SOCAR-ın yanacaq-doldurma məntəqələrini boykot çağırışı edirlər. Sosial şəbəkələrdə fəallar ukraynalıları Azərbaycanın Rusiya ilə əməkdaşlığına görə SOCAR yanacaq-doldurma məntəqələrindən istifadəni dayandırmağa çağırırlar.

“Səbəb” Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin Bakıya rəsmi səfəri və SOCAR ilə “Qazprom” arasında çoxşəxli strateji tərəfdaşlığın genişləndirilməsi barədə razılıq əldə edilməsidir. Ayna.az saytı sosial şəbəkələrdə Azərbaycan əleyhinə olan bir neçə sitat yazıb.

“1+1 Production”ın keçmiş redaktoru, “Youtube”dakı “Svobodniy” kanalının təsisçisi və aparıcısı Vladislav Sidorenko: “SOCAR bu xəyanəti xoşlayır. Mən SOCAR-ı boykot edəməm və Ukraynada bağlanmasına çağırıram”.

Ukraynanın 8-ci çağırış xalq deputatı İqor Lapin isə tamamilə nalayiq ifadələrə keçib: “Ukraynada yanacaq-doldurma məntəqələri şəbəkəsi olan Azərbaycanın SO-

Ukraynadan SOCAR əleyhinə nankor çağırışlar

Kiyev Rusiya qazının tranzitindən hələ də milyonlar qazandığı halda, Bakıya qarşı bu cür qınaqlar yersiz və absurd görünür

“Yaddaşları qısa olan ukraynalılara xatırlatmaq yerinə düşər: “SOCAR Energy Ukraine” müharibə başlayandan Ukrayna Fövqəladə Hallar Xidməti üçün pulsuz olaraq 200 min litrdən çox yanacaq verib. Bundan əlavə, Azərbaycan dərman və ərzaq da daxil olmaqla 2 min tondan çox humanitar yardım göndərib. Azərbaycanın dəstəyinə Ukraynanın elektrik şəbəkəsinin bərpasına kömək edən

lahlı Qüvvələrin sıralarında xidmət edən azərbaycanlıları da “unudurlar”.

Qeyd olunur ki, İrpen şəhərində Zərifə Əliyevanın adını daşıyan dağıdılmış liseyin bərpası Azərbaycanın Ukraynaya verdiyi dəstəyin daha bir sübutudur. Bu cür dəstəyi nəzərə alaraq SOCAR-ı boykot etmək çağırışları əsassız görünür və Ukrayna vətəndaşlarını mühüm resurslara çıxışdan məhrum etməklə yalnız zərər verə bilər.

diyi nələdir? Ukrayna ərazisinin şərqi böyük torpaqlar itirdi, bu torpaqlarda irili-xırdalı yüzlərlə yaşayış məntəqəsi yerlə yeksa oldu, Ukrayna əhalisinin 1/3-i ölkədən qaçdı, yüz minlərlə Ukrayna vətəndaşı həyatını itirdi və ya əlil oldu və s. Bəs qazanın nədir? Hələlik, heç nə!”

Deputat Azər Badamov Azərbaycan torpaqları işğal altında olduğu zaman Ukraynanın Ermənistanla münasibətləri daha da də-

ri köçkünümüz olanda və hələta ərazilərimiz işğaldan azad ediləndən sonra da Ukrayna Azərbaycana 1 manat yardım göstərmədi və heç səslerini belə çıxartmadı. Azərbaycan isə əksinə Rusiya-Ukrayna müharibəsi başlanan ilk gündən Ukraynaya müxtəlif sahələrdə dəstək göstərir. Azərbaycan-Rusiya ilə münasibətlərini davam etdirdiyi kimi müharibədən əziyyət çəkən Ukraynanın da yanında olduğunu və ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini hər zaman açıq şəkildə bəyan edir. Ukraynada isə ekspertlər SOCAR-ın yanacaq doldurma məntəqələrini boykot etməyə, SOCAR-ın xidmətlərindən imtina etməyə və ümumiyyətlə SOCAR-ı Ukraynadan çıxarmağa çağırış edirlər. Hətta SOCAR-ı terrorizmi maliyyələşdirənlərin arasına qoşmağı da heç utanmadan deyirlər. Amma Ukraynanın özü düşmən saydıqları Rusiya qazının öz ərazisindən tranzitini həyata keçirməklə milyonlar qazanır və digər sa-

hələrdə əməkdaşlığını davam etdirir. Ukraynalı politoloqların Azərbaycanı və SOCAR-ı ittiham etməsi nankorluqdur. Onlara məsləhət bilərdim ki, Azərbaycanı ittiham etməyə tələsməsinlər. Müharibə hələ başa çatmayıb və sonu da gözlənmir. Onların Azərbaycana ehtiyacları hələ uzun illər olacaqdır. Məhz SOCAR-ın Ukraynanın enerji resursları ilə təminatında xüsusi rolu var. SOCAR-ın fəaliyyəti Ukraynaya milyardlar qazandırır. SOCAR fəaliyyətini dayandırarsa, Ukraynanın qarşılaşacağı çətinliyi ekspertlər düşünmürlər. Çünki Qərbin milyardları gəldiyindən onları ukraynalıların halı düşündürmür. Bizdə bir atalar misalı var: “Çaya çatmamış şalvarın balağını qaldırmaq olmaz”. Onlar əvvəlcə Ukraynanı düşdüğü vəziyyətdən çıxartmaqla bağlı bir nəticəyə nail olsunlar, sonra da SOCAR və Azərbaycanı ittiham etsinlər”.

□ **Cavanşir ABBASLI**
“Yeni Müsavat”

CAR şirkəti də terrorun sponsorları siyahısına qoşulub”.

Ukraynalı yarış sürücüsü və teleaparıcı Aleksey Moçanov da kənarda qalmayıb: “Bu gün dövlətə məxsus olan Azərbaycan şirkəti adamı yənlə ortaq biznesə girib, gəlir əldə edəndən sonra mən ürkədən inanıram ki, bu kompleksə gələn hər bir ağıl başında olan ukraynalı mənim 180.000 izləyicim arasındadır. Real dostlarım SOCAR-ın boykot və qapadılma tərəfdarları olmalıdır. Başqa seçim yoxdur”.

Minval.az saytı bildirir ki, Ukrayna Azərbaycan torpaqlarını 30 il ərzində işğal altında saxlayan Ermənistanla heç bir sahədə əməkdaşlığı dayandırmayıb. Üstəlik, Ukraynanın özü də bir sıra sahələrdə, o cümlədən qaz tranziti üzrə Rusiya ilə əməkdaşlığı dayandırmadığı halda, bu cür çağırışlar absurd səslənir. Kiyev Rusiya qazının tranzitindən hələ də milyonlar qazandığı halda Bakıya qarşı bu cür qınaqlar yersiz və absurd görünür.

50 ehtiyat elektrik stansiyası və 45 güc transformatoru da aid olmaqla, xeyli miqdarda elektrik avadanlıqları da daxil idi. Azərbaycan tərəfindən göstərilən yardımın ümumi dəyəri 2023-cü ildə 7,6 milyon ABŞ dolları dəyərində elektrik avadanlıqlarının daha bir partiyası göndərilib.

Bundan əlavə, Azərbaycan Kaxovskaya Su Elektrik Stansiyasının bəndinin partlayışının nəticələrinin aradan qaldırılmasında fəal iştirak edib, texnogen fəlakətin nəticələrinin aradan qaldırılması üçün 20 ton yanacaq və avadanlıq verib. Ölkə ərazilərinin minalardan təmizlənməsi təşəbbüslərinə də qoşulub. Humanitar yardım çərçivəsində müharibədən əziyyət çəkən və ailə üzvlərini itirmiş 150-dən çox ukraynalı uşaq tibbi və sosial-psixoloji reabilitasiya üçün Azərbaycana gətirilib” deyərək, saytın məqaləsində bildirilir.

Bu cür mövqe sərgiləyənlər Ukraynanın ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşlərdə həlak olan və hazırda Ukrayna Si-

Vilnüsə NATO sammitinin açılışında Böyük Britaniyanın müdafiə nazirinin Ukraynanın nankorluğundan şikayətlənməsi də yada salınır. Ukraynalıların indi də Azərbaycana qarşı bu cür nankor mövqe sərgilməsinin səbəbi nədir?

Sabiq maliyyə naziri, siyasi və iqtisadi məsələlər üzrə ekspert Fikrət Yusifov rəsmi Bakının Moskva ilə münasibətləri ən düzgün formada qurduğunu bildirdi: “Ukrayna Azərbaycana belə bir münasibət sərgiləməməlidir. Biz Rusiya ilə strateji müttəfiq olsaq da, Ukraynanın ərazi bütövlüyünü tanıyıraq. Biz Ukraynaya müharibə dövründə yardımlar etməkdən belə çəkinmədik. Lakin bütün bunlar o demək deyil ki, biz Rusiya ilə münasibətlərimizi Ukraynanın istədiyi və ya təsəvvür etdiyi bir formada qurmaliyq. Biz Azərbaycanın Ukraynaya çevrilməsini istəmirik. Qərbin yardımlarına söykənib sonu görünməyən bu müharibədə Ukraynanın qazandığı və itir-

rinləşdirdiyinə diqqət çəkdi: “Rusiya prezidentinin Azərbaycana səfər etməsindən sonra Ukraynada politoloqların, deputatların, ekspertlərin Azərbaycanın ünvanına səsləndirdiyi əsassız ittihamlar bu ölkə ilə münasibətlərimizə xələl gətirə bilər. Çünki Azərbaycan müstəqil siyasət yürüdür və qonşuları ilə, o cümlədən hansı ölkə ilə münasibətlərini formalaşdırmağı özü müəyyənləşdirir. Bu baxımdan Azərbaycan Ukraynanın yanında olduğu kimi qonşusu Rusiya ilə də münasibətlərini qoruyur.

Azərbaycanın torpaqları işğal olunanda Ukrayna Ermənistanla münasibətlərini dayandırmışdı? Xeyr, əksinə Ermənistan-Ukrayna münasibətləri daha da dərinləşmişdi və birgə müəssisələr və iqtisadi inteqrasiya artan dinamika ilə inkişaf edirdi. Hətta deyə bilərik ki, Ukrayna Ermənistanla hərtərəfli əməkdaşlığını inkişaf etdirdi. Təbii ki, 1 milyon qaçqın və məcbu-

FTX Ukrayna kəşfiyyatının 3 agentini saxladı

Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidməti (FTX) Krimda Ukrayna Baş Kəşfiyyat İdarəsinin üç agentini saxlayıb.

Bu barədə FTX-nin İctimaiyyətlə Əlaqələr Mərkəzindən məlumat verilib.

“Sevastopolda Ukrayna Baş Kəşfiyyat İdarəsinin agentləri, Ukraynada partlayıcı və atıcı silah təlimi, habelə kənar müşahidə və gizli əlaqə üsullarının müəyyənləşdirilməsi üzrə təlim keçmiş 1965-ci il təvəllüdlü Rusiya vətəndaşı saxlanılıb. Müəyyən edilib ki, o, 2024-cü ilin iyul ayında Krimda qaz kəmərinin minalanmasında istifadə edilən partlayıcı qurğu istehsal edib. Onun həbsi zamanı şəxsi avtomobilindən də analoji partlayıcı qurğu aşkar edilib”, - məlumatda qeyd olunub.

Məlumatla görə, 1992-ci il təvəllüdlü Moldova vətəndaşı və 1973-cü il təvəllüdlü Rusiya vətəndaşları da saxlanılıb. Onların da Ukrayna Baş Kəşfiyyat İdarəsinin casusları olduğu bildirilib.

OPEC İraq və Qazaxıstandan yeni planlar alıb

İraq və Qazaxıstan neft hasilatındakı çatışmazlıqları kompensasiya etmək üçün OPEC katibliyinə yenilənmiş planlarını təqdim edib.

Bu barədə OPEC-in bəyanatında deyilir.

Məlumatla görə, onlar yanvar-iyul aylarında “OPEC+” sazişi üzrə planın artıqlığını nəzərə alacaq.

Belə ki, yenilənmiş plana əsasən, İraq neft hasilatının sutkada 1,44 milyon barel, Qazaxıstan isə 699 min barel azalmasını kompensasiya etməli olacaq. Kompensasiya müddəti 2025-ci ilin sentyabr ayına qədər davam edəcək.

Rusiyada 11 atom elektrik stansiyası tikilə bilər

“2042-ci ilə qədər elektrik enerjisi obyektlərinin baş planının layihəsi Rusiyada mövcud və tikilməkdə olanlara əlavə olaraq 11 yeni iri və kiçik atom elektrik stansiyasının tikintisini nəzərdə tutur”.

Bu barədə “Elektrik enerjisi obyektlərinin yerləşdirilməsinin 2042-ci ilə qədər baş sxemi” layihəsi ictimai müzakirəyə çıxarılıb.

Layihəyə əlavədə Rostov, Sverdlovsk, Çelyabinsk, Tomsk vilayətlərində, Primorsk, Krasnoyarsk və Xabarovsk ərazilərində, Çukotka Muxtar Dairəsində, Saxa Respublikasında (Yakutiya) yeni atom elektrik stansiyalarının tikiləcəyi bildirilir.

Hakim Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) sentyabrın 1-də keçiriləcək növbədənəkar parlament seçkilərində 125 seçki dairəsi üzrə namizəd irəli sürüb. Modern.az-ın məlumatına görə, YAP təşviqat müddətində 139.7 min manat pul xərcləyib. Vəsait seçkiqabağı təşviqatla bağlı tədbirlərin, habelə informasiya və məşvərat xidmətlərinin ödənilməsinə sərf olunub.

Məlumatla görə, partiyanın xüsusi seçki hesabına 140 min manat daxil olub. Sözügedən vəsait partiyanın büdcəsindən ayrılıb. Qeyd edək ki, partiya seçici imzalarının toplanmasına vəsait sərf etməyib.

Seçkiyə qatılmış digər partiyalarda maliyyə məsələsi nə yerdədir? Vəsait nəyə xərclənir? Ümumiyyətlə, seçkidə pul amili nə qədər önəmlidir?

AMİP sədri Arzuxan Əlizadə "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, namizədlərdən hər biri öz daxil imkanları hesabına seçki kampaniyasının maliyyə tərəfini həyata keçirirlər, eyni zamanda partiyanın rəhbər strukturları da onlara dəstək verir: "Namizədlərimiz plakatlarını çap etdiriblər, müvafiq lövhələrdə yerləşdiriblər, bukletlər də seçkilərə paylanmaqdadır. Daha çox seçkilərlə görüşlərə üstünlük veririk. Keçirdiyimiz seçki kampaniyasına elə də böyük vəsait tələb olunmayıb".

Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev bildirdi ki, qeydiyyatdan keçmiş 6 nəfər namizədləri var: "Təbliğat-təşviqat materialları yaymaqla, seçkilərlə görüşlər keçirməklə seçki kampaniyasını aparırıq. Vəsait məsələsinə gəldikdə əsasən, təbliğat-təşviqat materiallarına pul xərclənib. Bizim maliyyə imkanlarımız elə də böyük deyil. Düşünürük ki, partiyamız parlament partiyası olacaq və bundan sonra partiya üçün daha geniş qanuni imkanlar açılacaq".

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı isə bildirdi ki, hakim partiyanın büdcəsi qədər vəsait xərcləməyə imkanları yoxdur: "Məncə, hakim partiya büdcəsini az göstərib. 125 namizədə ümumilikdə 140 min manat o deməkdir ki, hər namizədə təxminən 1000 manat ayrılıb. Bu, real rəqəm deyil. Bizdə xərclənən büdcə əsasən namizədlərin öz şəxsi vəsaitləridir. Seçkiyə çox vəsait xərcləyən namizədlərimiz də, az xərcləyən namizədlərimiz də var. Vəsait daha çox təbliğat-təşviqat materiallarına xərclənir. Ümumən götürəndə seçki xərc tələb eləyən bahalı və maliyyəsiz mümkün olmayan prosesdir. Amma biz indi seçki prosesinin ümumi hesabını aparmırıq ki, hər namizədimiz dəqiq nə qədər xərcləyib. Poster və bukletlərin çap olunması hər namizəd qarşısında tələb kimi qoyulmuşdu. Bu tələblərə uyğun da işlər həyata keçirilib. Hər namizədimiz özü fərdi qaydada DSK-ya seçki hesabı verir. Bu gün əlimizdə dəqiq bir rə-

qəm yoxdur ki, dəqiq nə qədər vəsait xərclədiyimizi ifadə edək".

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı da dedi ki, 6 namizədlə iştirak edirlər: "Bir namizəd Bakıdakı dairədən, beş namizəd rayonlardakı dairələrdə mübarizə aparır. Hər kəs öz imkanları daxilində seçki kampaniyasında vəsait xərcləyir. Əsasən plakatların, bukletlərin çapına pul xərclənib. Hər namizəd 100 plakat çap etdirdi. Plakatların çapına hər namizədimiz 150 manat xərcləyib. Bir neçə saytla

2024-cü il sentyabrın 1-nə təyin edilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə növbədənəkar seçkilərlə əlaqədar avqustun 22-də Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) nəzdində Mətbuat qrupunun iclası keçirilib. Beynəlxalq müşahidə missiyası təmsilçilərinin də qatıldığı iclasda, Mətbuat qrupunun tərkibinə daxil olan MSK üzvləri və media subyektlərinin nümayəndələri iştirak edib.

Iclasda öncə Mətbuat qrupunun funksiya, səlahiyyət və vəzifələrindən bəhs olunaraq

fiq qanunvericiliyin tələblərinə ciddiyyətlə və dəqiqliklə əməl olunmalıdır.

Iclasda, həmçinin Milli Məclisə seçkilərə hazırlıqların gedişindən danışılıb, MSK tərəfindən seçkilərin məlumatlandırılması və fərqli statuslu seçki iştirakçılarının məlumatlandırılmasına hədəflənən genişmiqyaslı layihələr reallaşdırıldığı bildirilib. Qarşıdan gələn seçkilərdə seçkiqabağı təşviqat aparılması qaydaları barədə məlumat verildikən diqqətə çatdırılıb ki, seçkilərin mühüm mərhələlərindən biri olan seç-

YAP seçkidə xəsislik etmir, bəs digər partiyalar?

Seçki ilə bağlı rəy sorğusunun nəticələri açıqlandı

ödənişsiz xidmət müqaviləsi imzaladıq. Sağ olsunlar, bizim məlumatlarımızı ödənişsiz yayırlar. Başqa elə bir xərclərimiz yoxdur".

Növbədənəkar parlament seçkiləri ilə əlaqədar seçki bülletenlərinin hazırlanması prosesi isə başa çatıb.

Qanunvericiliyə əsasən, seçki bülletenlərinin hazırlanması prosesi səsvərmə gününə ən azı 10 gün qalanadək yekunlaşmalıdır.

Sentyabrın 1-nə təyin edilmiş növbədənəkar parlament seçkiləri ilə əlaqədar "exit-poll" keçirmək istəyən təşkilatların akkreditasiyası barədə qərarın qəbulu üçün ayrılmış müddət də dünən bitib.

İtaliyanın SWG SPA şirkəti isə seçkiöncəsi ilə bağlı yerli respondentlər arasında keçirdiyi sorğunun nəticələrini açıqlayıb. Sorğuya əsasən əhəlinin 81%-i parlament seçkiləri ilə bağlı maraqlandıqlarını deyiblər.

Respondentlərin 21%-i parlament seçkiləri ilə çox maraqlandığını, 13% o qədər də maraq göstərmədiyini, 5% maraqlı olmadığını, 1% isə bilmirəm dediyini bildiriblər.

Respondentlərin 57%-i seçkidə iştirak edəcəyini, 27%-i çox güman ki, 6% xeyr, 10%-i isə bilmirəm cavabını verib.

Qeyd edək ki, sorğu 15 iyul - 15 avqust tarixlərində keçirilib.

diqqətə çatdırılıb ki, qrup mediada seçkiqabağı təşviqatın aparılması qaydalarına əməl olunmasına nəzarəti həyata keçirir. Üzvlərinin əksəriyyəti jurnalistika sahəsində çalışan mütəxəssislərdən ibarət olan Mətbuat qrupunun fəaliyyəti Seçki Məcəlləsi və MSK tərəfindən qəbul edilmiş müvafiq əsasnamə ilə tənzimlənir. Mətbuat qrupu öz fəaliyyətində qanunvericiliklə müəyyən edilmiş norma və tələbləri rəhbər tutmaqla, mediada seçkiqabağı təşviqatın aparılmasının qayda və üsullarına əməl olunması üçün tədbirlər görür, zəruri hallarda həmin müraciətlər üzrə təkliflərini MSK-nın müzakirəsinə çıxarır.

Sonra medianın seçkilərdə rol və vəzifələrindən söhbət açılıb, media mənsublarının seçkilərdə azad, sərbəst şəkildə iştirak etdiyi, proseslərin gedişi ilə bağlı ictimaiyyətin məlumatlandırılmasında əhəmiyyətli rol oynadığı qeyd olunub. Vurğulanıb ki, qanunvericilik istər seçkilər zamanı əşkarlığın və şəffaflığın təmin edilməsində, istərsə də seçkiqabağı təşviqat mərhələsində və səsvərmə günü peşə fəaliyyətlərini yerinə yetirərkən media nümayəndələri üçün geniş hüquqlarla bərabər, vəzifə və məsuliyyətlər də nəzərdə tutub. Ona görə də seçkiqabağı təşviqat prosesində Seçki Məcəlləsinin və müva-

kiqabağı təşviqat kampaniyasının sivil və müasir tələblərə cavab verən şəraitdə keçməsi üçün bütün təşviqat subyektlərinə geniş imkanlar və hərtərəfli bərabər şərait yaradılıb. Avqustun 9-dan start götürən təşviqat kampaniyası namizədlərin yüksək fəallığı şəraitində müvəffəqiyyətlə davam edir. Seçki Məcəlləsinin tələblərinə əsasən Milli Məclisə seçkilərdə qeydə alınmış namizədlər, onların səlahiyyətli nümayəndələri və vəkil edilmiş şəxsləri seçkiqabağı təşviqat aparmaq hüququna malikdirlər.

MSK nəzdində Mətbuat qrupu mediada seçkiqabağı təşviqat aparılarkən qanunvericiliyin tələblərinə ciddi riayət olunmasının vacibliyini bir daha vurğulayıb, müvafiq tələblərə əməl olunmamasının qanuni məsuliyyət doğurduğunu xatırladı və media mənsublarının öz üzərlərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcəklərinə inamını ifadə edib.

Mətbuat qrupu seçkiqabağı təşviqat kampaniyası ilə əlaqədar zərurət yarandıqda və ya aidiyyəti üzrə müraciət daxil olduqda növbəti iclaslarının keçirilməsinin mümkün olduğunu da nəzərə çatdırıb.

■ **Elibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

10 dairədə nəticələr ləğv ediləcək?

Sentyabrın 1-də ölkədə növbədənəkar parlament seçkiləri keçiriləcək. Hazırda 125 mandat uğrunda 1000-dən artıq namizəd mübarizə aparır. Onlar hakim Yeni Azərbaycan Partiyasını, müxalifəti və bitərəfləri təmsil edirlər.

Yenisabah.az növbədənəkar parlament seçkiləri ilə bağlı sensasiya sayıla biləcək məlumat əldə edib. YAP rəhbərliyində təmsil olunan şəxslərdən biri seçkilərin nəticələrinə dair maraqlı iddia ilə çıxış edib. Onun sözlərinə görə, sentyabrın 1-də 125 deputat seçilsə də, MSK yalnız 115 nəfərin qələbəsini təsdiq edəcək. Ən azı 10 dairədə seçkinin nəticələri etibarsız sayılacaq.

Mənbə deyib ki, nəticəsi etibarsız sayılacaq dairələrdə marafonu qələbə ilə başa vurmuş namizədlərin arasında həm YAP-ın, həm müxalifətin, həm də bitərəflərin nümayəndələri olacaq. Dairə Seçki Komissiyaları tərəfindən qalib elan edilən ən azı 3 YAP-çı namizədin MSK tərəfindən mandatsız qoyulacağı iddia olunur.

Məlumatlı şəxs 10 dairədə seçkinin nəticələrinin hansı səbəbdən ləğv olunacağına da aydınlıq gətirib. Bildirib ki, həm iqtidar düşərgəsində, həm də müxalifətin və bitərəflərin təmsil olunduğu cinahda Milli Məclisə düşməyə layiq olan xeyli şəxs var. Amma hakimiyyətdə təmsil olunan bəzi məmurların ambisiyası üzündən həmin şəxslər mübarizədən kənarda qalıb: "Təkrar seçkilərdə həmin adamlara şans veriləcək".

Mənbənin sözlərinə görə, boş qalmış yerlərə gələn ilin yanvarında təkrar seçkilər keçiriləcək.

Anar Məmmədlinin həbs müddəti uzadılıb

Sekilərin Monitoringi və Demokratiyanın Tədrisi Mərkəzinin rəhbəri Anar Məmmədli barəsində seçilmiş həbs qətimkan tədbirinin müddəti uzadılıb.

"Report" xəbər verir ki, bu barədə Xətai rayon Məhkəməsinə hakim Bəxtiyar Məmmədov tərəfindən qərar qəbul edilib.

Qərara əsasən, onun barəsində həbs qətimkan tədbirinin müddəti daha 3 ay uzadılıb.

Xatırladaq ki, A.Məmmədli bu ilin aprel ayında saxlanılıb.

Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 206.3.2 (qaçaqmalçılıq-qabaqcadan əl bir olan bir qrup şəxs tərəfindən törədildikdə) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

Daha sonra Xətai Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə A.Məmmədli barəsində 3 ay 28 gün müddətinə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Qoca atın xoşbəxtliyi

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Bulvarda fayton arabası daşıyan bir yabı vardı, onu yiyəsiz qoymuşdular. Görünür, artıq elmi-texniki tərəqqinin sürətlənməsi, elektrikli samokatların ortaya çıxması nəticəsində faytonlara ehtiyac qalmayıb.

Yabı ac-susuz bulvarda dolaşır, qurumaqda olan Xəzərə göz yaşları axıdır, sanki onu yenidən doldurmaq istəyirdi. Mavi Xəzərimiz dayazlaşdıqca orada gəmilərin üzməsi çətinləşir. Sahilyanı villalar isə çəpər və hasarlarını uzadırlar.

Bu yaxında həmin çəpərlərin birinin önündən üzərək qadağan edilmiş əraziyə keçmiş iki gencin yaxalanması səhnəsini izlədim. Sinəm qürurla döyündü, çünki gəncləri zərərsizləşdirmək üçün bütün mümkün hüquq-mühafizə orqanlarımız səfərbər edilmişdi. Məqafonda nəğmə səslənirdi: "Bizə birlik gərəkdir, Səfərbərlik gərəkdir!" Təfərrüatları çox açıq yazı bilmərəm, hərbi sirrdir.

Lakin yuxarıda sözügedən yabı axıracan yiyəsiz qalmadı. Dövlətimiz ona sahib durdu. Hərtərəfli qayğı ilə əhatə olundu. Reportajı şəxsən izlədim, qoca at məxmər çullanmış, qızıl-gümüşdən nallanmış vəziyyətdə sər tövlədə bağlanmış, önünə tökülmüş tər dağ çiçəklərini, qıvrım otları qırırdı. Arada çərəz kimi kilosu 4 manata Şəmkir pomidoru, brokkoli, kök, gül kələm, xiyar nemətlərindən də nuşi-can edirdi.

Güman edirəm daha sonra at uşaq pulu və fərdi təqaüdlə əhatə olunacaq, bələdiyyə üzvü seçiləcəkdir. (Qədim Romada belə hallara rast gəlinmişdir). Niyə də yox? Araşdırsan həmin atın xalqımız qarşısında xidmətləri bir çox iki-ayaqlı, adına adam dediyimiz məxluqatdan artıqdır. At murraddır. İgdi igid eləyən üç şeydir: at, arvad, silah. Üç şey üç şeyi gətirir: eşq sərxoşluğu, pul inflyasiyanı, yay qarprızı.

Bütün bunları niyə yazıb sözləri narahat edirəm? Səbəb odur ki, paytaxtın "28 may" metro stansiyası tərəfdə ilanlar peyda olubdur. Deyir son günlər azı 4 ilan görmüşlər.

Hamısı təbiətə dövlət qayğısının nəticəsidir! Gör biz Bakımızı necə təmiz saxlayırıq! Təmizlik olmasa ilanların paytaxtda nə işi var? Cin-şeyatındır, ilan-qurbağadır, milçək, böcək, ağcaqanad və sairə həşəratdır, bunlar təmiz yeri sevrələr, heç vaxt murrad, his-paslı, ... -püsürülü yerdə yaşamazlar. Atalarımız məhz bu münasibətlə yaxşı deyiblər: "Qarışqa mindik çay keçdik, yabayla dovğa içdik".

AXC-Müsavat dövründə "28 may" metrosunun qabağında insanlar özü sürürdü. Hər yer çirk içində idi. Cəfər bəyin heykəli göyərçin zılı altında qalmışdı.

Sözləşir, mənim bir dostum var, hər gün dəniz qırağından neçə torba zibil yığıb maşının dalına bağlayır, aparır, əraziyə yüksək səviyyədə xidmət göstərir. Avtomobil də elə-belə avtomobil deyil, birbaşa "Hammer" markasındandır. 100 kilometrə 30 litr benzin yandırır. Əsl təbiət dostudur. Namizədliyini versə plyajdan deputat seçilər, sadəcə siyasətə qarışmır.

Ancaq bəzən elə xəbərlər də oxuyuruq, istər-istəməz koqnitiv-dissonans yaşayırıq. Naxçıvanda mədəniyyət işlərinə baxan bir yoldaş vardır, keçmişdə xanəndə olub, toylarda oxuyub, hətta deyərsən hansısa manis yarışmasında birinci yer tutmuşdur. İndi isə yerli əhali qarışdır edir: "Telefonundan irin-qan olsun gəlsin, sənə göndərdiyimiz esemeslər!"

Xalq niyə qəzəblənib? Heç demə, bu yoldaş idarəyə müdir keçən kimi işçilərə zülüm verməyə başlayıb. Əmr və göstərişlər isə konkret bu şəkildəymiş: "Ağaclardakı qarışqaları öldürün. Güllərin üzərindəki tozları təmizləyin. Daşları laklayın". Sitanın sonu.

Vasif müəllim bölgədə başçı olsa, bunları onun üstünə də yıxmaq olardı, çünki zati-aliləri adətən belə əmrlərlə yadda qalmışdı. İndi isə bu 3 tapşırıq xalqı dənəşətə gətirib. İşləmək istəmirlər! (Açıq, mən də onların yerində olsam işləməzdim).

Daşları laklamaq və güllərin tozunu silmək bəlkə düzgün işdir, çünki daş parıldayar, güllər də həmçinin. Ancaq qarışqa öldürmək niyə? Biz humanist dövlətdə yaşayırıq. Camaat qarışqalara çörək verir. Dini kitabda qarışqaların adına surə var. "Mədəniyyət nazirliyi aparatı" adında isə heç hədis də gəlməyibdir.

Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovun Bakıda "Birinci kanal"a müsahibəsində "Ermənistan rəhbərliyi Cənubi Qafqazda kommunikasiyaların açılması haqqında razılaşmanı sabotaj edir" bəyanatı İrəvanı ciddi narahat edib.

"Rusiya olaraq sülh müqaviləsinin tezliklə bağlanması və kommunikasiyaların açılmasının tərəfdarıyıq. Təəssüf ki, Ermənistanın Sünik rayonundan keçən kommunikasiyalara gəldikdə, məhz Ermənistan rəhbərliyi baş nazir Nikol Paşinyanın imzaladığı razılaşmanı sabotaj edir. Belə bir mövqenin mənasının nədən ibarət olduğunu dərk etmək çətindir. Mən əminəm ki, üçtərəfli sənədlər çərçivəsində qoyulan özlü tam həcmdə aktuallığını qoruyub saxlayır", - deyir Lavrov qeyd edib

Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin katibi Ani Badalyan deyib ki, bu bəyanat Ermənistan və Azərbaycan arasında münasibətlərin tənzimlənməsi prosesində Rusiyanın konstruktiv iştirakını şübhə altına alır.

"Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmilərinin Ermənistanla bağlı həqiqətə uyğun olmayan, açıq-aşkar qərəzli, çox vaxt hörmətsiz şərhləri yeni deyil və biz bunlara reaksiya vermirik. Bununla belə, qeyd etməyə bilmərik ki, Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəhbərinin bəyanatı nəinki açıq-aşkar təəssüf doğurur, həm də Rusiya Federasiyasının münasibətlərin normallaşması prosesində konstruktiv iştirakını şübhə altına alır. Ermənistanla Azərbaycan arasında bir vaxtlar vasitəçisi rolunu üzərinə götürmüş, 2020-ci il 9 noyabr tarixli bəyanatı imzalayan və bunun əsasında sülhməramlı qüvvələrini regiona yerləşdirən ölkənin xarici işlər naziri bunu görməyə bilməz. Sənəddə imzasının olmasına, bu bəyanatda nəzərdə tutulmuş proseslərdə Rusiyanın iştirakı və məsuliyyətinə baxmayaraq, bu bəyanatda pozulmayan əsas məqam yoxdur. Biz həmçinin hesab edirik ki, Rusiyanın xarici işlər naziri yaxşı bilir ki, açıq sənədlərdən başqa, Ermənistan heç bir başqa sazişin tərəfi deyil və buna görə də onları sabotaj edə bilməz. Ermənistan hökumətinin təqdim etdiyi "Sülh kəsişməsi" artıq beynəlxalq aləmdə geniş tanınıb və bir neçə dəfə Rusiya Federasiyasının rəsmilərinə də təqdim edilib. Biz təsdiq edirik ki, bu layihə çərçivəsində regional kommunikasiyaların açılması istənilən vaxt baş verə bilər. "Sülh kəsişməsi" layihəsi bir sıra beynəlxalq tərəfdaşlar tərəfindən müsbət cavab alıb və biz Rusiya Xarici İşlər Nazirliyindəki həmkarlarımızın onun həyata keçirilməsini sabotaj etməməyə və Cənubi Qafqazda sülhün əldə edil-

İrəvanda panika - Moskva və Bakının Zəngəzur planı nə?

Lavrovun sərt bəyanatından qorxuya düşən Ermənistan rəhbərliyi yenidən Paşinyanın utopik layihəsini ortaya atıb

məsi söylərini pozmamaya çağırır". Ani Badalyan qeyd edib ki, İrəvan sülh gündəliyinə sadıqlığını bir daha təsdiqləyib və onun uğurla həyata keçirilməsi üçün əlindən gələni edəcək.

Yada salaq ki, Nikol Paşinyan ötən ilin oktyabrda Tiflisdə keçirilən "İpək Yolu" forumunda çıxışı zamanı "Sülh kəsişməsi" layihəsini ortaya atıb. Təhlilçilərin fikrincə, "Sülh kəsişməsi" və ya əsl adı ilə "erməni qovşağı" layihəsinə gəldikdə isə çəynənmiş fikirlər, kopyalanmış ideyalar və oğurluq prinsiplərlə zəngindir. Birincisi, təklif edilən layihə Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə və İran arasında uzun müddətdir ki, reallaşmış. Onsuz da Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə və İran Ermənistanın iştirakı olmadan yeni meqalayihələri müzakirə edir, dəniz yolu və dəmir yolu, digər nəqliyyat infrastrukturalarını ehtiva edən məsələlər barədə razılığa gəliblər və gəlirlər.

Lavrovun sərt bəyanatından qorxuya düşən Ermənistan rəhbərliyi niyə yenidən Paşinyanın utopik layihəsini ortaya atıb? İrəvan Lavrovun bəyanatını Zəngəzur dəhlizinin silah gücünə açılması kimi başa düşür?

Siyasi təhlilçi Sona Əliyeva bütün hallarda Qərbin Zəngəzur dəhlizinin açılmasının əleyhinə olduğunu qeyd etdi: "Hazırda Zəngəzur dəhlizi Azərbaycandan daha çox Rusiyaya lazımdır. Çünki Qərbin Kremlə qarşı siyasi və iqtisadi sanksiyalarının miqyası genişləndikcə Moskva bu dəhlizin imkanlarından daha çox yararlanmaq istəyir. Bunu Ermənistanda və Qərbdə də çox yaxşı başa düşürlər. Ona görə də Qərb hazırda hər vechlə bu dəhlizin açılmasına qarşıdır. Çox gü-

man ki, Rusiya prezidentinin Bakıya səfəri çərçivəsində də bu məsələ ölkə başçıları arasında bir daha nəzərdən keçirilib. Zəngəzur dəhlizinin bu il ərzində açılması Ermənistan üçün son şans ola bilər. Əgər İrəvan bu dəhlizin açılmasına geridə qalan 4-5 ay ərzində razılıq verməsə, o zaman Kreml İrəvanda hakimiyyət dəyişikliyi üçün bütün gücünü səfərbər edəcək. Azərbaycanın hərbi yolla Zəngəzur dəhlizinə "yaşıl işıq" yandırması məsələsi heç vaxt gündəmdə olmayıb. Bunu işğalçı ölkədə də, Qərbdə də yaxşı anlaşırlar. Üstəlik, Azərbaycan bir çox marşrutların əsas donoru və istifadəçisidir. Yeni, Bakı üçün Zəngəzur dəhlizinin bir neçə aparıcı alternativini mövcuddur. Rusiya isə belə imkanlardan məhrumdur. Sergey Lavrovun son açıqlaması Kremlin İrəvana qarşı son xəbərdarlığı kimi başa düşülməlidir. Əgər İrəvan Moskvanın qırmızı xəttini keçərsə, o zaman heç Birləşmiş Ştatlar da İrəvanı xilas edə bilməyəcək. Onu da xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, Nikol Vovayeviçin "erməni qovşağı" və sülh kəsişməsi" layihəsi "ölü" doğuldu. Çünki bölgənin əksər dövlətləri, başda İran və Gürcüstan bu projeyə qarşıdır. Qonşuların razılığı olmadan Ermənistan kimi iqtisadiyyatı dalana dirənmiş bir ölkə heç nə edə bilməyəcək. Zəngəzur dəhlizinin qapalı qalması həm də İrəvanı iqtisadi burulğana sürükləyir. Görünən odur ki, 2024-cü ilin payız-qış kampaniyası İrəvan üçün Moskvanın təzyiqləri fonunda keçəcək. Hətta Paşinyana sui-qəsd və onun fiziki məhvi də reallaşsın. Kreml üçün başlıca amil düşdüyü durumdan çıxmaqdır. Rusiya hazırda etibarlı və inamlı marşrutla öz məhsulla-

rını İran və Türkiyə bazarlarına çıxarmaq istəyir. Soros və onların İrəvandakı tör-töküntüləri isə buna maneə yaratmağa çalışır. Düşünürəm ki, Rusiya istənilən vaxt Gümrüdəki 102-ci bazanın hərbi kontingentini İrəvanın küçələrinə yeridə bilər".

AĞ Partiya başqanının müşaviri, siyasi şərhçi Azər Hüseynov Amerika və Fransa regionumuzda iştirakının simvolik olduğuna işarə etdi: "Azərbaycan bilir ki, regional problemləri inşaAllah elə regional güclərin vasitəsilə həll etmək lazımdır. Heç kim 2000-3000 km-dən və ya daha uzaqdan problemləri nizamlayacaq deyil. Bunun üçün gerek regionda bütün güclə hərbi iştirakın olsun. Hərbi güc diplomatiyanın arxasıdır. Necə ki, kağız pulun arxası ya qiymətli metallardır, ya da neft-qazdır. Bölgəni, yeni Cənubi Qafqazı əhatə edən böyük hərbi güclər kimdir. Rusiya, Türkiyə, İran. Amerika ən yaxşı halda Yaxın Şərqdədir. Birbaşa regiona hərbi təması yoxdur. Ermənistanda hazırda olan Amerikanın hərbi iştirakı regionda simvolikdir. Fransa uzaqdadır. Onun da bölgədə hərbi iştirakı simvolikdir. Hələ ki, bu belədir. Azərbaycan Rusiya ilə tərəfdaş-müttəfiq ziqzaqında işləyir. Türkiyə ilə müttəfiqdir. İranla təməldə normallaşmadadır. İndi baxaq Ermənistan. Rusiya ilə mehriban "düşməndir". Türkiyə ilə münasibətlərdə iddiasından hələ əl çəkməyib. İranla dost görünməyə, sər in küləklər artıq bir az əsib. Ermənistanın Qərb meylini artıq balans etmək istəyən Paşinyan da dayandıra bilmir".

□ **Cavanşir ABBASLI**
 "Yeni Müsavat"

Avqustun 22-də Bakı-da Niderlandın müstəmləkəçiliyi altında olan Boneyra adasına həsr olunmuş iki günlük beynəlxalq konfrans öz işinə başlayıb.

Konfrans Bakı Təşəbbüs Qrupu (BTQ) və Boneyra İnsan Hüquqları və Dəyişiklik naminə Hərəkatının birgə təşkilatçılığı ilə baş tutub.

“Boneyra adasının Bakıdan keçən BMT Baş Assambleyasındakı öz müqəddəratını təyinetmə yolu” adlı konfransda kolonializmə qarşı mübarizə aparən və azad olmağa çalışan Boneyra xalqının təmsilçiləri, habelə Beliz, Sent-Vinsent və Qrenadin, Surinam, Sent Lüsüya, Böyük Britaniya, Meksika, Niderland, BMT və digər beynəlxalq və regional təşkilatların rəsmiləri və vəzifəli şəxsləri, hüquq müdafiəçiləri, qeyri-hökumət təşkilatlarının rəhbərləri, dekolonizasiya üzrə ekspertlər və tədqiqatçılar iştirak edirlər.

Yüksək səviyyəli iştirakçılar sırasında Sent-Vinsent və Qrenadin hökumətinin xüsusi nümayəndəsi, Belizin BMT-dəki (Nyu-York) daimi nümayəndəsi, UNICEF-in gənclərlə iş üzrə vəkili, “Karib Hövzəsi Ölkələri Birliyi” beynəlxalq təşkilatının gənclərlə iş üzrə səfiri və BMT-nin Afrika xalqlarının Daimi Forumunun sədri də yer alır.

Qeyd edək ki, tədbir Boneyra xalqının gələcək tarixi üçün çox mühüm bir hadisə ərəfəsində keçirilir. Belə ki, tədbirdən bir neçə həftə sonra Bonayre adasının BMT-nin dekolonizasiya edilməli olan ərazilər siyahısına yenidən salınması üçün bir sıra dövlətlər tərəfindən BMT Baş Assambleyasına qətnamə layihəsinin təqdim edilməsi planlaşdırılır. Hazırkı konfransın əsas məqsədlərindən biri də həmin qətnaməyə beynəlxalq ictimaiyyətin dəstəyinin əldə edilməsidir.

“Xarici siyasətimizin əsas prinsipləri sırasında insanların əsas haqlarının təmin olunması və ölkələrin ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşılması dayanır”.

Bunu Belizin BMT-dəki daimi nümayəndəsi Karlos Fuller konfransdakı çıxışında deyib.

Onun sözlərinə görə, insan hüquqlarının qorunması Beliz üçün ilk sırada dayanır: “Biz onilliklərlə mübarizə apardıqdan sonra BMT-də təmsilçiliyə nail olmuşuq. Xalqların mədəniyyətinə, onların siyasi, iqtisadi, sosial və təhsil sahəsində irəliləyişlərinə dəstək, sui-istifadə halları ilə mübarizə, özünüidarəetməni inkişaf etdirmə, həmçinin xalqların azad siyasi təsisatlarının müərəqqi inkişafına kömək müstəmləkədən əziyyət çəkən ölkələrin əsas gözlənti və istəkləridir. Boneyra xalqının narahatlıqlarının dinlənilməsinə ehtiyacı var. Onlar Nyu-Yorkda BMT

Bakı daha bir Avropa koloniyasını xilas etmək istəyir - Boneyra adası...

Niderlandın koloniyası olan Boneyra adasının BMT-nin dekolonizasiya edilməli olan ərazilər siyahısına yenidən salınması üçün qətnamə təqdim ediləcək

rəsmiləri ilə görüşlər keçirir, çox aktiv mübarizə aparırlar. Azərbaycan hökumətinə, Bakı Təşəbbüs Qrupuna bu platformanı təmin etdiyinə, Boneyradakı müxtəlif insanların səsinə eşitmək üçün bizi bir araya gətirdiyinə görə təşəkkür edirəm”.

BMT-nin Afrika əsilli insanların problemi üzrə Daimi Forumunun sədri Cun Sumner də deyib ki, Bakı Təşəbbüs Qrupu və Azərbaycan hökuməti müstəmləkə altında olan xalqların öz problemlərini açıq şəkildə dilə gətirə bilməsi üçün təhlükəsiz məkan yaradıb: “Dörd əsrdən artıqdır ki, davam edən mübarizəmizdə irəliləyici addım atmaq və bizə, Boneyra xalqına qoşulmaq üçün göstərdiyiniz cəsarətə görə sizə təşəkkür edirəm. Qeyd etməliyem ki, müstəmləkə altında yaşayan xalqlar çox vaxt özlərini pis aparən şıltaq uşaqlar kimi qəbul edilir, azadlıq hərəkatlarının səsinə çox vaxt mehəl qoyulmur və ya hörmət edilmir. Ona görə də fikirlərimizi ifadə etmək üçün təhlükəsiz məkanın olması bizim üçün çox vacibdir”.

Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin şöbə müdiri Cavid Vəliyev çıxışında vurğulayıb ki, bəzi dövlətlər beynəlxalq hüququn başlıca prinsipləri ilə bağlı ikili standartları təbliğ edir. C.Vəliyev, Niderlandın müstəmləkəsi olan Boneyra adasının əhalisinin uzun illərdən ki, müstəqillik uğrunda mübarizə apardığını vurğulayıb: “Xalqların müstəmləkə asılılığından azad olmaq hüququ beynəlxalq hüququn ən mühüm prinsiplərindən biridir. Bununla belə, bütün dekolonizasiya prosesi özlərini demokratik və liberal ölkələr adlandıran Qərb dövlətləri tərəfindən mürəkkəbləşdirilir”.

Onun sözlərinə görə, belə qənaətlə gəlmək olar ki, bu konfrans təkə Boneyra əhalisinin əsas hüquqlarının pozulmasına deyil, ümumilikdə beynəlxalq hüququn prinsiplərinə həsr olunub.

Mütərəqqi Xalq Partiyasının lideri Şahir Zahit Teodora isə deyib ki, Niderland öz planlarını Boneyra xalqına sınıyır: “Niderland öz planlarını bizə sınıyır və xalqımızı sıxışdırır. Bizim hətta öz univer-

sitetimiz belə yoxdur, ona görə də uşaqlarımızın çoxu Niderlandda təhsil almağa məcburdurlar və bu, son dərəcə acınacaqlı haldır”.

İnsan hüquqları fəali Felipe Santiago Melaan çıxışında Boneyra adasında məktəblərdə yerli direktorlar və müəllimlərin Niderlanddan olan direktor və müəllimlərlə əvəzləndiyini vurğulayıb. O qeyd edib ki, bütövlükdə yerli alanların və təhsil verənlərin hüquqlarının kobud şəkildə pozulmasının nümayişidir: “Akademik potensialı olan gənclər müstəmləkəçi hökumətin dilində danışmağa məcbur olurlar. Bununla da qul təfəkkürünü insanlara aşılamaq istəyirlər. Çünki insanı öz dilindən məhrum edərək qula çevirmək olur”. O qeyd edib ki, Boneyra-nın məktəb proqramlarının hamısı sıradan çıxarılıb.

“Əgər gənclərin baxışlarını dəyişmələrini istəmiriksə, biz bu haqqımızı geri almalı və mədəniyyətimizə, dilimizə hörmət göstərilməsini təmin etməliyik. Təhsil, mədəni, iqtisadi və siyasi cəhətdən inkişaf etmək, nadir aidyyət hissimizi qorumaq üçün səsimizi eşitdirməliyik”, - o deyib.

Afro-Karib regionu Assosiasiyasının vitse-prezidenti Rutsayni Janet Holder vurğulayıb ki, Boneyra adasında yaşayan gənclər öz gələcəkləri üçün heç bir perspektiv görmür: “Gənclər Boneyrada işlə təmin edilməklə bağlı bir çox çətinliklərlə üzləşirlər. Ali təhsil almaq üçün xaricə getməliyik, qayıdanda isə diplomumuz tanınmır”. R.Holder bildirib ki, işgötürənlərin yerli əhali arasında işə qəbul üçün rəsmi tələblərinə baxmayaraq, 2010-cu ildən bəri əksər iş yerləri adaya köçən avropalılara və digər yerli olmayan sakinlərə verilir: “Bu, Boneyra gənclərinin iş təcrübəsi və layiqli həyat qazanma şanslarını daha da azaldır”.

“Bonayrada Radio Vision” FM 97.1-in rəhbəri Alber-tiko Canqa daha bir maraqlı mövzuya toxunub. “Biz eynicinsli nikahları normallaşdırma dəyərləri ilə böyüdülməmişik. Bizim normalarımıza,

dəyərlərimizə, mədəniyyətimizə hörmət edilməlidir, ancaq təəssüf ki, edilmir. Bu gün burada vurğulamaq istədiyim şeylərdən biri də adamızdakı gəlir vergisidir. Gəlir vergisi Niderland hökuməti tərəfindən alınır və biz vergini o hökumətə ödəyirik. Niderlandın maliyyə naziri heç vaxt Boneyra dövlət qurumuna hesabat vermir.

Digər bir problem stomatoloji xidmətlə bağlıdır. Əvvəllər pulsuz stomatoloji xidmətdən istifadə etmə imkanımız vardı, amma bunu bilən Niderland idarəçiliyi sonra bu hüquqdan da bizi məhrum etdi, səhiyyə sistemimizi öz əlinə aldı. Bizdə də iki ildən bir pulsuz göz müayinəsi olurdu, indi isə üç ildən birə dəyişdirilib.

Xəstələr öz həkimlərinə doğumla bağlı qarantıya ala bilmirlər. Bunlar səhiyyədə üzləşdiyimiz problemlərdir”.

□ “Yeni Müsavat”

Qərbi Azərbaycan İcmasından sərt bəyanat

Son dövrlər bir sıra Qərb dövlətləri, o cümlədən Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə nümayəndəsi Toyvo Klaar tarixin zibil yerişinə göndərilmiş separatçı meyilləri yenidən dirçəltməyə çalışan ünsürlərlə təmaslarını aktivləşdirdilər.

“Report” xəbər verir ki, bu barədə Qərbi Azərbaycan İcmasının yaydığı bəyanatda bildirilib.

Qeyd edilib ki, yayılmış məlumatlara görə, Ermənistanın keçmiş xarici işlər naziri Vardan Oskanyan bu yaxınlarda Toyvo Klaar və bəzi digər Qərb dairələri ilə görüşlər keçirib: “Xatırladaq ki, Oskanyan uydurma “Dağlıq Qarabağ respublikasının” mövcud olmayan “parlament”i tərəfindən Azərbaycanın ərazi bütövlüyü əleyhinə fəaliyyət üçün yaradılmış hansısa “komissiyaya” sədrlik edir. Qərb dairələrinin Oskanyan kimiləri ilə təmasları siyasi riyakarlığın bariz nümunəsi olmaqla, Azərbaycan əleyhinə yeni gərginlik mənbəyi yaratmağa xidmət edir.

Neçə olur ki, Toyvo Klaar Ermənistanın suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə qarşı çıxmayan Qərbi Azərbaycan İcması ilə təmaslardan qaçır, amma Azərbaycanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünü açıq-aşkar təhdid edən, Xocalı qatili, irqçi Robert Koçaryanın xarici işlər naziri olmuş, reallıqdan tamamilə uzaq düşmüş, populist Vardan Oskanyan ilə görüşür?

Toyvo Klaar kimilərinin biz Qərbi azərbaycanlıların qayıdış hüququnu danması, bu hüququn yalnız ermənilərə aid olmasını iddia etməsi gecə-gündüz “demokratiya”dan, “insan hüquqları”ndan danışanların əslində məsələlərə dini və etnik təəssübkeşlik prizmasından yanaşmasını sübut edir”.

Bəyanatda bildirilib ki, militarist gündəliyə malik uydurma “qurumların”, Vardan Oskanyan ağılda olanların başçılıq etdiyi hansısa “komissiya”nın Ermənistan ərazisində rahat fəaliyyət göstərməsi, sürətlə silahlanan bu ölkənin Azərbaycanla sülhdə maraqlı olmadığını və revanşizm mövqeyindən çıxış etdiyini göstərir.

“Ermənistan sözde sülhdən danışır, realıqda isə Okampo və Oskanyan kimi ünsürlərlə işləyib vəziyyəti gərginləşdirən xəttindən əl çəkməlidir”, - deyir məlumatda qeyd olunub.

Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti sentyabrın 20-də hərrac keçirəcək. Hərraca xüsusi müsadirə edilmiş əmlaklar çıxarılacaq. Hərracda start qiyməti 216 min - 1 milyon 213 min 657 manat aralığında dəyir. 20 sentyabr 2024-cü il tarixində saat 11:00-da hərraca çıxarılacaq xüsusi müsadirə edilmiş əmlakların siyahısında "Jurnalistlər binası"nda müsadirə olunan obyekt 1 milyon 2 min manata satışa çıxarılır. Sözügedən qeyri-yaşayış sahəsi Səbəyel rayonu, 20-ci sahə, Bibiheybət qəsəbəsi, Yeni Salyan yolu, 22 (yaşayış binasının 1-ci mərtəbəsi) ünvanında yerləşir.

676 kvadrat metrə malik olan obyekt bir neçə dəfə hərraca çıxarılsa da, alıcı tapılmayıb. Maraqlıdır ki, bu əmlakın müsadirə olunması ilə bağlı məlumatlar yoxdur. Əgər söhbət KİVDF-nin həbsdəki sabiq sədri Vüqar Səfərlinin əmlaklarından gedirsə, onun müsadirə olunan əmlakları siyahısında bu ünvan haqda heç bir bilgiyə rast gəlinmir.

Bundan başqa, baş tutacaq hərraca Xızı rayonu Qızıqlazma kəndində əmlak da çıxarılır. Həmin kənddə Akif Çovdarovun 2 hektar torpaq sahəsi vardı və müsadirə edilmişdi. Ümumiyyətlə isə Akif Çovdarov 2015-ci ilin sonunda həbs olunanda onun özü və yaxınlarına məxsus xeyli əmlakın üzərinə həbs qoyulmuşdu. Bu əmlakların ümumi dəyəri istintaq dövründə 32 milyon 256 min manat qiymətləndirilmişdi. Bakı Hərbi Məhkəməsinə Çovdarova hökm oxunub, 12 il həbs cəzası verildəndə bu əmlakların əksər hissəsinin müsadirə olunmasına qərar verilsə də, bir hissəsinin əlindən alınması məqsəduyğun sayılmadı. Onların arasında Akif Çovdarovun Badamdar qəsəbəsindeki villaları da vardı. Bundan başqa, Bakının Binəqədi rayonu, 9-cu mikro rayon ərazisindəki evlər vardı ki, Çovdarov həmin evlərin çoxdan satıldığını, hazırda o evlərdə yaşayanların bu məsələlərə heç bir aidiyyəti olmadıqlarını bildirirdi.

Çovdarov heç cəzasının yarısını çəkmədən - 2020-ci ilin aprelində əfv sərəncamı ilə azadlığa buraxıldı. Akif Çovdarov bir neçə dəfə Ali Məhkəməyə kassasiya şikayəti versə də, sonradan geri götürmüşdü. Sonuncu dəfə - o, həbsdən buraxıldıktan sonra Ali Məhkəmədə işə baxılarda mülklərin müsadirəsi hissəsində apelyasiya məhkəməsinin qərarı ləğv edilmiş, bu hissədə iş yenidən araşdırılması üçün Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə qaytarılmışdı. 2022-ci ilin iyunundan apelyasiya instansiyasında Habil Məmmədovun sədrliyiylə, İlqar Murquzov və Həsən Əhmədovdan ibarət hakimlər kollegiyası Çovdarovun mülklə-

rilə bağlı məsələni yenidən araşdırdı. Adları çəkilən hakimlər 2022-ci il dekabrın 28-də bu məsələ ilə bağlı yekun qərar verib və belə nəticəyə gəlib ki, onun yaxınlarının adına olan və müsadirə olunmuş mülklərin hamısı geri qaytarılmalıdır. Söhbət aşağıdakı mülklərdən gedir:

- Bakı şəhəri, "8-ci kilometr bazarı" adlanan ticarət mərkəzinin səhmlərinin yarısı - 8.1 milyon manat;

- Biləcəri qəsəbəsində 560 kv.metr torpaq sahəsi - 95 min manat;

- Biləcəri qəsəbəsində 0,06 hektar torpaq sahəsi - 300 min manat;

- Yasamal rayonu, Məhəmməd Xiyabani küçəsi 5 ünvanında 250 kv.metr qeyri-yaşayış sahəsi - 231 min 500 manat;

- Xətai rayonu, Məhəmməd Hadi küçəsində mənzil - 125 min manat;

- Nəsimi rayonu, Bülbül prospektində mənzil - 483 min manat;

- Novxanı qəsəbəsində torpaq sahələri - 86 min manat və 71 min manat;

- Novxanı qəsəbəsində bağ evi - 800 min manat;

- Novxanı qəsəbəsində bağ evi - 700 min manat;

- Saray kəndində torpaq sahələri - 60 min manat, 203 min manat, 59 min 500 manat;

- Qəbələ rayonu Nohur-qışlaq kəndində torpaq sahələri - hər biri 15 min manat;

- Şamaxı rayonu Nağaxana kəndində torpaq sahələri və tikililər - ümumilikdə 4 milyon 310 min manat;

- Kürdəmir rayonunun müxtəlif kəndlərində torpaq sahələri və təsərrüfatlar - 640 min manat;

- Kürdəmir şəhərində "Ərşəli yeri" adlanan ərazidə yerləşən 100 hektar torpaq sahəsinin üzərində yerləşən 93,1 kv.metr tikili, 24 min nar kolu - 208 min manat;

- Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Seyidzadə və Cavadxan küçələrinin kəsişməsində yerləşən qarajlar - 96 min manat;

- Binəqədi rayonu, 7-ci mikrorayon, Xarici dairəvi küçəsində 4941 kv.metrlik 6 mərtəbəli bina - 3 milyon 178 min manat;

- Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Cavadxan küçəsində

Çovdarovun Xızıda ki bağ evi hərraca çıxarılır

Həmin kənddə ləğv edilmiş MTN generalının 2 hektar torpaq sahəsi vardı və o da müsadirə edilib

7 mərtəbəli qeyri-yaşayış binası - 4 milyon 500 min manat.

- Xızı rayonu, Qızıqlazma kəndində 2 hektar torpaq sahəsi - 400 min manat;

Bu əmlakların Akif Çovdarova geri qaytarılması barədə qərardan kassasiya protesti verildi və Ali Məhkəmənin hakimi Rəşad Abdullonov sədrliyi ilə keçirilən prosesdə protesti təmin edildi. Əmlakların xüsusi müsadirədən azad edilməsi üzrə məsələ maddi və prosesual hüquq normalarının pozulması ilə həll edildiyindən Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin 22 dekabr 2022-ci il tarixli qərarı ləğv olundu.

Hələ 2017-ci ildə Bakı Hərbi Məhkəməsinə mühakimə olunarkən ailə üzvlərinə məxsus əmlakların üzərinə həbs qoyulmasına Çovdarov belə münasibət bildirmişdi: "Həmin əmlakların bəziləri övladlarıma, kürəkənlərimə məxsusdur. Kürəkənlərim öz əmlaklarını özləri alırlar. Mən öz yaşadığım evin torpağını 2000-ci ildə almışam. Həmin vaxt heç MTN-də işləmirdim. Novxanıda yerləşən bağımın torpağını da 2000-ci ildə almışam. Onu da Mərdəkandakı torpağıma satıb almışam. Nazirlikdə işlədiyim dövrdə xid-

mətimlə əlaqədar dövlət tərəfindən mənə bir ev verilib. O da icra hakimiyyətinin sərəncamı əsasında verilib..."

Lakin cinayət işinin materiallarında bu əmlakların bir qisminin cinayət yoluyla əldə olunmasına dair konkret ifadələr var. Məsələn, "8-ci kilometr bazarı". Bununla əlaqədar hətta Akif Çovdarova ittiham da verilib. Cinayət işinin materiallarında göstərilir ki, bu bazar Səfərov qardaşlarından zorla alınıb. Qardaşların payının 50 faizi Akif Çovdarovun qızı Aida Qasimova, qalan yarısı da o dövrdə Milli Təhlükəsizlik nazirinin müavini olan Hilal Əsədovun həyat yoldaşı Nüşabə Əsədovanın adına keçirilib. Hətta Səfərov qardaşları da buna görə Çovdarovun işi üzrə zərərçəkmiş qismində tanınıb. Buna baxmayaraq, apelyasiya məhkəməsi Aida Qasimovanın adına olan payları ona geri qaytarmaq barədə qərar qəbul edib. Akif Çovdarov hələ həbsdən illər öncə zaman-zaman medianın diqqətini çəkib. Onun adı tez-tez qalmaqallı hadisələrdə hallanıb.

2015-ci ilin oktyabrında MTN-də keçirilən əməliyyat nəticəsində nazirlikdə 20-dən çox vəzifəli şəxs, o

"Hoteldə qızlarla qalarkən basqın edib bizi..."

Çovdarova qarşı daha bir iddia

Ləğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin idarə rəisi Akif Çovdarovun hökmü ilə bağlı yenidən məhkəməyə müraciət edilib. "Qafqazinfo" bildirir ki, Çovdarovla bağlı illər əvvəlki hökmdən keçmiş polis əməkdaşı Neman Kərimov şikayətçidir.

2015-ci ildə N.Kərimov A.Çovdarov və digərlərinin cinayət işi üzrə zərərçəkmiş şəxs qismində tanınmışdı. İttihamda yazılırdı ki, N.Kərimov və dayısı oğlu Elçin Mövsümov "Elit" hotelində iki qızla qalarkən MTN əməkdaşları basqın edərək onları nazirliyə aparıblar. MTN-də ona Sevinc Rüstəmovaya adlı şəxsə 30 min manat borcu olduğunu deyiblər. İdarə rəisi Çovdarov onu buraxmaq üçün əvvəl 250 min manat pul istəyib, sonradan 80 minə razılaşıblar. Həmin pulun 20 min manatı Sevinc Rüstəmovaya verilib, 60 min isə hədə-qorxu ilə tələb etməklə ələ keçirilib. Kərimov özü isə pulu verdikdən sonra sərbəst buraxılıb.

Zərərçəkmiş əvvəllər ona dəymiş maddi və mənəvi ziyan görə Akif Çovdarov və polkovnik Səlim Məmmədovdan təzminat tələb etsə də, məhkəmə onun iddiasını təmin etməyib.

9 il sonra, bu günlərdə Neman Kərimov ona geri ödənilməmiş 60 min manat ziyanın qaytarılması tələbi ilə apelyasiya şikayəti verib. Onun niyə görə bu qədər müddət sonra pulunun arxasınca düşməsinin səbəbi bilinmir.

cümlədən 5 general həbs edib, zorakılıq edib, döyüldü ki, onlardan biri də Akif Çovdarov idi. O, hədə-qorxu ilə tələb etmə, hakimiyyətdən sui-istifadə etmə, mənimsəmə, qanunsuz azadlıqdan məhrum etmə və iş adamlarını, maddi durumu yaxşı olan şəxsləri MTN-ə gətirdərək, onları təhqir

edib, zorakılıq edib, döyüldü ki, onların özlərindən, yaxınlarından külli miqdarda pul, əmlak alandan sonra buraxıb. Lakin Akif Çovdarov bu ittihamların heç birini qəbul etmir, zərərçəkmiş qismində tanınan şəxsləri günahlandırır. İddia edirdi ki, onların heç biri MTN-ə əsassız çağırılmayıb.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycandan Rusiyaya işləməyə gedən çox sayda vətəndaşlarımız var. Onların sayı yüzminlərlədir. Ötən ilin payızında Rusiyada qanunvericiliyə edilən dəyişikliyə əsasən, qeydiyyatda düşməyən miqrantlara ölkə ərazisində avtomobil idarə etmək, mobil nömrəyə, bank hesabına sahib olmaq, banklar vasitəsilə pul köçürmək, daşınmaz əmlak almaq, hətta yerli vətəndaşlarla nikaha girmək qadağan olunub. (Bizim.yol)

Rusiyada yaşayan azərbaycanlılar daha ailəsini ora apara bilməyəcək. Yeni ailə birləşməsi həyata keçirmək mümkün olmayacaq. Belə ki, Dövlət Dumasına əmək miqrantlarının Rusiyada ailələri ilə birləşməsinə qadağan edən qanun layihəsi təqdim olunub. Liberal Demokrat Partiyasından olan deputatların hazırladığı sənəd əmək lisenziyası olan şəxslərin yaxınlarını ölkəyə gətirməyi qadağan edir. LDPR-in rəhbəri Leonid Slutski deyib ki, əmək miqrantlarını ailə üzvləri vətəndə gözləməlidir: "Rusiya-ya gələndə işləyən əcnəbilərin qohumları kompakt anklavlarda yaşayır, öz dillərində danışır, yerli adamlara laqeyd yanaşırlar".

Qeyd edək ki, Rusiya uzun illərdir Azərbaycanda iş tapmayan insanların üz tutduğu əsas ölkədir. Rusiya miqrasiya orqanları onların geridönüşünün başladığını qeydə almaqdadır. Bu isə Azərbaycanın əmək bazarı üçün yaxşı heç nə vəd etmir: ölkədə real işsizlik səviyyəsi yüksək olaraq qaldığı ərəfədə minlərlə əmək qabiliyyətli insanın bazara daxil olması çox mənfi nəticələrə səbəb ola bilər.

Yada salaq ki, 2024-cü il yanvarın 7-dən Rusiyada işləmək üçün patent alan əcnəbi vətəndaşlar, onun verildiyi tarixdən iki ay ərzində Rusiya Daxili İşlər Nazirliyinin ərazi orqanına işə qəbul haqqında bildiriş təqdim etməlidirlər. Bu, şəxsən, poçt vasitəsilə və ya Dövlət Xidmətləri vasitəsilə edilir. Bildirilir ki, əcnəbi vətəndaş patent verildiyi gündən iki ay ərzində işə qəbul barədə bildiriş təqdim etməyə borcludur. Qanun qüvvəyə minməmişdən əvvəl əcnəbilər üçün patent verildiyi andan iş müddəti məhdud deyildi. Onlar bu sənədin pulunu ödəyə və qanuni olaraq Rusiyada qala bilərdilər. Hazırda isə Daxili İşlər Nazirliyi onlar üçün vahid bildiriş forması tətbiq edib. Şöbə üçün sənədlər paketinə əmək müqaviləsinin surəti də daxil edilməlidir. Əgər əcnəbi işgötürənlə şəfahi müqavilə bağlayıbsa, o zaman bu da göstərilməli, tam olaraq hansı xidmətlərin göstərildiyini təsvir etməlidir. Bu qaydalara əməl edilməməsi patentin ləğvi ilə nəticələnecek.

"Avrasiya Miqrasiya Təşəbbüsləri Platforması" İctimai Birliyinin sədri Azər Allahverənov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini bildirib. O deyib ki, bu Azər-

Rusiyadakı azərbaycanlılara ailəsini yanına aparmaq qadağası

Ekspert hesab edir ki, Azərbaycana böyük axın olmayacaq, amma baş verərsə...

baycandan gedən miqrantların hüquqi statusları ilə bağlı olan və hüquqi statuslarından irəli gələrək həllini tapan məsələlərdir: "Amma bunlar fərqli anlayışlardır. Əgər bir şəxs ölkə ərazisində qanuni əsaslarla müvəqqəti yaşayarsa, həmin şəxslərə ölkə ərazisində yaşamaq icazəsi verilir, həmin o məsələlər çox asan şəkildə öz həllini tapır. Bank əməliyyatları, qeydiyyatda düşmə və s. kimi məsələlər sırf qanunla tənzimlənir, yalnız bir şərtlə-vətəndaşın ölkə ərazisində yaşaması qanuni şəkildə baş versin. Şəxs qeyri-qanuni şəkildə ölkədə yaşayarsa, təbii ki, o imkandan məhrum olur. Bu da başadüşüləndir. Şəxsin ölkə ərazisində qeyri-qanuni şəkildə yaşaması qanundan kənarda olması deməkdir. Dövlət özü maraqlıdır ki, həmin şəxs ölkə ərazisində qanuni şəkildə yaşasın. Bu olduğu halda dövlət tərəfindən yaradılan sosial təminatları həyata keçirilmiş olur".

O ki qaldı azərbaycanlıların ailələrini ora apara bilməməsi məsələsinə, ekspert deyib ki, şəxs ölkə ərazisində qanuni əsaslarla yaşayarsa, dövlət onun üçün zəruri imkanlar yaradır: "Şəxsin ailə üzvləri onun üzərindən qeydiyyatda düşürlər, onlar məktəblərə yazılırlar, sosial təminat paketi ilə təmin olunurlar.

Hazırda qayda belədir. Amma Liberal Demokrat Partiyasından olan deputatların hazırladığı sənədin qəbul olunmasından narahatam. Burada ciddi arqumentlər irəli sürürlər. Burada əmək lisenziyası olan şəxslərin ya-

müzakirəyə çıxarılıb. Miqrantların kompakt yaşadığı ərazilərdə məktəb siniflərində təhsil alan uşaqların çoxu miqrant ailələrindən olan uşaqlardır. Onlar da rus dilini öyrənməyə maraqlı deyil. Bu da adaptasiyanı, in-

xınlarını ölkəyə gətirməyi qadağan edilir. Orada şərt belə qoyulur ki, əgər şəxs qanuni şəkildə əmək fəaliyyəti ilə məşğul olursa, o bütün fikrini, öz əmək fəaliyyətinə yönəldirməlidir, ailə üzvlərinin ölkə ərazisində qalması üçün addım ata bilməz. Hesab edilir ki, ailə üzvləri dövlət üçün əlavə yüküdür. Təbii ki, burada hədəf Azərbaycan vətəndaşları deyil. Rusiyanın müvafiq qurumlarının verdiyi məlumatlara görə, orada əmək müqaviləsi ilə işləyən azərbaycanlıların sayı təqribən 200 mindir. Amma orada yüz minlərlə Mərkəzi Asiya respublikalarından miqrantlar var. Məsələn, Tacikistandan 700-800 mindən çox miqrantın olduğu bildirilir, onların da yarısından çoxu əmək fəaliyyəti ilə məşğuldur. Yerdə qalan hissəsi onların ailə üzvləridir. Çindən milyonlarla miqrant Rusiya ərazisində yaşayır, hətta iki milyondan üç milyona qədər miqrantın olduğu bildirilir. Təbii ki, bu, Rusiya hökuməti üçün əlavə yüküdür. Rusiya hökuməti bu yükəndən azad olmaq üçün əmək fəaliyyəti ilə məşğul olan miqrantların ailə üzvlərinin aparılmasının qarşısını almaq istəyir. Hətta bu gün məsələ qaldırılır ki, məktəblərdə yeni qayda tətbiq etmək lazımdır. Siniflərdə 10 faizdən yuxarı miqrant olmasın. Bu təklif artıq Dumada

təqrisiyanı çətinləşdirən haldır. Ona görə dövlət fikirləşir ki, sinifdə şagirdlərin 50 faizdən çoxu miqrantdırsa, bu, yolverilməzdir".

A.Allahverənov hesab edir ki, Rusiyadan Azərbaycana böyük axın baş verməyəcək: "Amma baş verərsə, təbii ki, bu, əmək bazarında müəyyən gərginliyə səbəb olar. Ən azı ona görə ki ölkədə işsizlik var, dövlət qurumlarının açıqladığı statistik məlumatlar var. Bayaq qeyd etdim, 200 min azərbaycanlı Rusiyada əmək fəaliyyəti ilə məşğul olur. Açıq inanmıram ki, bunların hamısı Azərbaycana geri dönsün. Ola bilsin, 15 faizi qayıda bilər. Amma bu da əmək bazarında çox ciddi gərginliyə səbəb olmayacaq. Çünki qayıdan insanlarla təmasımız olur və onlar arasında da biznes strukturlarında çalışan, müəyyən kapitalla gələn insanlar olur ki, çox rahat şəkildə bazarda özlərinə yer tuta bilərlər. Kimisi kiçik biznes qura bilir və sairə. Məsələn, Tacikistan hökuməti bununla bağlı çox narahatdır, çünki 700-800 min miqrantdan söhbət gedir. Bizdə elə bir vəziyyət yoxdur, bizim miqrantların sayı da o qədər deyil. Bizim vətəndaşların əksəriyyəti Rusiya vətəndaşlığına da qəbul ediblər".

✎ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

Gürcüstan Azərbaycana yeni səfir göndərəcək

Gürcüstan gələn il Azərbaycana yeni səfir göndərəcək. Bu barədə "Report"a Gürcüstanın Azərbaycandakı səfirliyindən məlumat verilib. "Gürcüstan hökumətinin sərəncamına əsasən, rotasiya qaydasında müəyyən edilmiş müddətin başa çatması ilə əlaqədar səfir 2025-ci il yanvarın 1-də Azərbaycandakı diplomatik fəaliyyətini başa vuracaq", - məlumatda vurğulanıb.

Qeyd edək ki, hazırkı səfir Zurab Pataradze 2018-ci ilin avqust ayından Gürcüstanın Azərbaycandakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri vəzifəsini icra edir.

COP29-da tibbi xidmətlər necə həyata keçiriləcək?

Azərbaycanda keçiriləcək BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) keçiriləcəyi dövrdə tibbi xidmətlərin təşkili üçün hazırlıq işlərinə başlanılıb.

Bu barədə TƏBİB-dən məlumat verilib.

Bildirilib ki, COP29 ilə əlaqədar ixtisaslı tibbi xidmətin göstərilməsi üçün ayrılan tibb müəssisələri arasında TƏBİB tabeliyində fəaliyyət göstərən Yeni Klinika da yer alıb.

Ekologiya və təbii sərvətlər naziri, COP29-un müəyyən olunmuş Prezidenti Muxtar Babayev və TƏBİB-in icraçı direktoru Vüqar Qurbanov Yeni Klinikada aparılan hazırlıq prosesi ilə tanış olublar.

TƏBİB-in icraçı direktoru Vüqar Qurbanov bildirib ki, Yeni Klinikanın Təcili və təxirəsalınmaz tibbi yardım şöbəsində xüsusi monitor və oksigen panelləri ilə təmin olunmuş 10 cərpayı, Uşaq təcili tibbi yardım şöbəsində 3, Stasionar şöbədə 10, Reanimasiya şöbəsində 4, Uşaq reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsində 3 cərpayı və 1 əməliyyatxana tibbi xidmətə zərurət ehtimalını nəzərə alaraq tədbir üçün ayrılıb.

Daşkənddə Özbəkistan-Azərbaycan biznes forumu

Daşkənddə Özbəkistan-Azərbaycan biznes forumu işə başlayıb. "Report" xəbər verir ki, tədbirin açılışında Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov və Özbəkistanın investisiya, sənaye və ticarət naziri Ləziz Kudratov çıxış ediblər.

İki gün davam edəcək forumda Azərbaycanı 67 şirkət və 10-a yaxın dövlət təşkilatı təmsil edir.

Forum çərçivəsində "İqtisadiyyatın əsas istiqamətləri - ortaq rifaha doğru addım" adlı Azərbaycan məhsullarının sərgisi də təşkil olunacaq.

Forumun məqsədi iki ölkə arasında iqtisadi əlaqələrin gücləndirilməsi, əməkdaşlığın inkişafı, investisiyaların cəlb edilməsi və birgə layihələrin həyata keçirilməsidir.

Azərbaycanın rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev İlon Maska məxsus "Starlink" şirkətinin Bakıda səfərdə olan global lisenziyalar və yeni bazarlar üzrə direktoru Rebekka Slik Hanter ilə görüşüb.

Rəqəmsal inkişaf və Nəqliyyat Nazirliyindən verilən məlumata görə, görüşdə "Starlink" genişzolaqlı peyk internet xidmətinin Azərbaycanda tətbiqi məsələləri müzakirə olunub. Müzakirələr yüksək sürətli, aşağı gecikmə müddəti olan internetin ənənəvi xidmətlərin hazırda məhdud olduğu ucqar ərazilərə və tranzit xətlərinə genişləndirilməsi ətrafında aparılıb. Bu, Azərbaycanın Kosmik Agentliyi olan "Azərkosmos" və SpaceX-in "Starlink" şirkəti arasında 9 may 2023-cü il tarixində imzalanmış reseller müqaviləsindən sonra baş verir. Müqavilə "Azərkosmos"a bütün ölkə ərazisində "Starlink" peyk internet xidmətlərini təklif etməyə imkan verir.

Tərəfdaşlıq "SpaceX"-in prezidenti və baş əməliyyat direktoru Qvin Şotvellin iştirak etdiyi imzalanma mərasimində açıqlanıb.

İlon Maskın adamları Bakıda - internetin qiymətini onlar qaldırıb?

"Starlink"-in Azərbaycanda 50 Mbit/s-dən 500 Mbit/s-ə qədər internet sürətini təmin edəcəyi gözlənilir, amma...

Xidmətin qiymətlərinin fərqli olacağı gözlənilir. Baza paketləri standart buraxılış zolağına giriş üçün ayda 90 dollardan başlayacaq və daha yüksək sürət tarifləri üçün ayda 5000 dollara qədər qalxacaq.

"Starlink" xidmətlərinin ilkin olaraq 2023-cü ilin dördüncü rübündə Azərbaycan vətəndaşları üçün əlçatan olacağı gözlənilirdi. Lakin bu müddət 2024-cü ilə qədər uzadılıb və daha çox gecikmələr mümkündür.

tutulur. Analoji təcrübələrə, misal üçün Avropa, qonşu ölkələrə baxanda 100 Mbit/s-dən təkliflər başlayır. Azərbaycan da aşağı limit paketi olaraq 100 Mbit/s-i tətbiq etməyi düşünür. Azərbaycanda buna qərar verən qurum yoxdur. Bu, dövlət və özəl provayderlərinin ortaq qərarının nəticəsidir ki, digər ölkələrlə balanslaşmış olaraq 100 Mbit/s təklif olunsun. Azərbaycanda "Starlink" xidməti test olunub, artıq test uğurla yekunlaşıb. Sadəcə

Elektron idarəetmə həmin qurğunun avtomatlaşdırılması tələb edir. Həmin əraziyə bir obyektdə görə bahalı fiber optik internet xəttinin çəkilməsi çox məntiqsiz olardı. O bölgələrdə CSM operatorlar da ötürücü qüllə quraşdırmaqda maraqlı deyillər. Buna görə də bir çox ərazilərdə avtomatlaşdırma problemləri işidir. "Starlink" artıq bütün bu problemləri həll etməyə imkan verəcək. Peyk vasitəsilə yaşayış yerlərindən kənar, yüksək dağlıq ərazilərdə, yaxud xüsusi yer-

COP29 şirkətinin gündəlik "Daily Show" proqramı başlayır

COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkəti bu ilin noyabrında Bakıda keçiriləcək COP29 iqlim konfransı zamanı global müstəvidə yayımlanacaq gündəlik televiziya proqramını təqdim edir.

COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkəti "Report"a verilən məlumata görə, sədrliyin iqlim dəyişmələri ilə bağlı ambisiyaları artırmaq və fəaliyyətə təkan vermək məqsədinə uyğun olaraq bu verilmiş global auditoriya üçün gündəlik COP hadisələrinin geniş xülasəsini təqdim etmək konfransla bağlı məlumatların əlçatanlığının təmin edilməsinə xidmət edir.

Verilən COP29 konfransı boyu tədbirin məkanı olan Bakı Stadionunda yerləşən studiyadan yayımlanacaq. Verilişin yayımı televiziya şirkətləri, onlayn video-yayım platformaları və COP29-un rəsmi kanalları vasitəsilə həyata keçiriləcək. Veriliş təfərrüatlı müsahibələr, ekspert təhlilləri və konfransa dair digər geniş məlumatları əhatə edəcək.

Mürəkkəb texniki mövzuların global auditoriya üçün əlçatan kontenta çevrilməsinə fokuslanacaq proqram sayəsində izləyicilər COP fəaliyyətlərini, burada iştirak edən müxtəlif rəsmiləri, həll yolları və aktual iqlim hekayələrini, eləcə də bir sıra digər gündəmdə olan məsələlərlə bağlı ən yeni məlumatları əldə edə biləcəklər. Veriliş izləyicilərə COP konfransına fərqli baxış bucağını təmin edəcək.

Qeyd edək ki, "Daily Show" verilişi global tədbirlərdə yüksək keyfiyyətli yayımların təşkilində zəngin təcrübəyə malik Böyük Britaniyanın media şirkətlərindən biri olan "Hi Impact" tərəfindən hazırlanacaq. Verilişin daha geniş auditoriyaya əhatə etməsi və təsir dairəsinin genişləndirilməsi üçün COP29 Əməliyyat Şirkəti layihə üzrə tərəfdaşlıq imkanlarının dəyərləndirildiyini də qeyd edib. "Daily Show" layihəsində tərəfdaşların müəyyən edilməsi üçün seçim prosesi 2024-cü il sentyabr ayının sonuna qədər davam edəcək, seçim nəticələrinə dair qərar isə COP29 Sədrliyi və UNFCCC tərəfindən veriləcəkdir. Layihəyə tərəfdaş qismində müraciət forması və ətraflı məlumat COP29-un rəsmi veb-saytında <https://cop29.az/az/pages/daily-show-eks> olunub.

Artıq Azərbaycanda sınaqdan keçirilmiş "Starlink" xidmətləri axın ötürülməsi, onlayn oyun və video konfrans kimi fəaliyyətləri dəstəkləməyə yönəlib.

Bu xidmətlərin həmçinin dəniz və quru əraziləri və məlumat mərkəzləri də daxil olmaqla, kifayət qədər xidmət göstərilməyən bölgələrdə əlaqəni yaxşılaşdıracağı gözlənilir.

2023-cü ilin noyabrında "Starlink Azerbaijan"-in törəmə şirkəti Bakıda qeydiyyatdan keçərək fəaliyyətə rəsmi start verib. Bununla belə, ölkədə "Starlink" xidmətlərinin tam aktivləşdirilməsi hələ də tənzimləyici orqanların təsdiqindən asılıdır.

"Starlink"-in Azərbaycanda 50 Mbit/s-dən 500 Mbit/s-ə qədər internet sürətini təmin edəcəyi gözlənilir ki, bu da yükləmə sürətinin adətən 25 Mbit/s-dən 100 Mbit/s-ə qədər olduğu digər regionlarda müşahidə olunan sürətlərlə müqayisə oluna bilər.

"Turan"-ın iddiasına görə, Azərbaycan hökuməti "Starlink"-in tətbiqinə ehtiyatlı yanaşır, diqqətini yerli yayım üçün eksklüzivlik hüququnun təmin edilməsinə yönəldib və kənar subyektlərin ölkədə "Starlink" əməliyyatlarını idarə etməsinə mane olur.

"Azərbaycan İnformasiya və Kommunikasiya Texnologiyaları Sənayesi Assosiasiyası"-nın (AİKTSA) İdarə Heyətinin sədri ekspert Elvin Abbasov "Yeni Müsavat"a deyib ki, bütün ölkələrdə bir neçə seçimlə internetin qiyməti təklif olunur: "Burada geniş zolaqlı, yeni fiber optik internet üzərindən edilir. Digəri isə "Starlink" kimi peyk internetidir, burada da bir neçə seçim var, yalnız "Starlink" deyil. Həmçinin mobil internet kimi başqa yanaşmalar da var. Ümumiyyətlə internet infrastrukturunda yüksək sürətli internet anlayışı 5 Mbit/s-in üzərindən başlayır. Yüksək sürətli internet dedikdə 25 Mbit/s-in üstü nəzərdə

xidmətin başlaması aidiyyəti qurumların birgə səyləri nəticəsində yaxın zamanda gözlənilir. Qiymətin müəyyən edilməsi ilə bağlı məndə məlumat yoxdur. Məncə, Azərbaycan üçün qiymət tam müəyyən olunmayıb. Çünki "Starlink"-in Azərbaycanda qiymət siyasətinin olduğunu görürük. Adətən bir çox ölkələrdə ümumilikdə 90 dollar olaraq tətbiq edilir. Ümumiyyətlə, internet xidmətlərinin istifadə coğrafiyası fərqlidir. Məsələn, əgər hər hansı yaşayış massivinin internete çıxışını təmin etmək istəyiriksə, burada fiber optik xətlərin çəkilməsi hamı üçün sərfəlidir. Fiber optik kabellər kifayət qədər investisiya tələb edən, bahalı infrastruktur olmasına baxmayaraq, hər hansı yaşayış massivində fiber optik kabellərin çəkilməsinə investisiya qoymaq çox məntiqlidir. Ancaq, tutaq ki, yaşayış olmayan ərazidə, dağların arasında meliorasiya xidməti göstərən bir qurumun obyektini yerləşir.

lərdə tikilən obyektlərə birbaşa internet verilə bilər. Bunun üçün əlavə infraqururata ehtiyac yoxdur. Bəzi məkanlarda hansısa layihə çərçivəsində işlər aparılarkən "Starlink"-lə müddətli internet verilişi mümkündür. Tutaq ki, ucqar bir kənddə və ya dağda tədqiqat işləri aparılır. İşlər gedən müddətdə həmin məkan internetlə təmin olunacaq. Layihə başa çatdıqdan sonra intermetə ehtiyac olmadıqda isə ötürmə dayandırılacaq. Bu, xərclərin optimallaşdırılmasına xidmət edəcək".

O ki qaldı qiymət siyasətinin formalaşmasındakı digər amillərə, ekspert əlavə edib ki, Azərbaycanda özəl və dövlət provayderləri öz büdcələri hesabına geniş internet infrastrukturunu öz daxili büdcələri hesabına yaradıb: "Onlar da bu istiqamətdə öz planlamalarını çıxarıblar. Qiymətlərlə bağlı iddialar o qədər də təcrübəyə əsaslanmır. Azərbaycan-dakı qiymət siyasətinin for-

malaşması kənar amillərə söykənmir. Amma alt limitin 100 Mbit/s təyin olunması dünya təcrübəsinə əsaslanır. Qiyməti də arazdırmaq olar. Bəzi ölkələrdə 100 Mbit/s çox bahadır. Misal üçün, Niderland, Avropa ölkəsidir, qiymət çox yüksəkdir. Qonşu ölkələrdə isə demək olar ki, qiymət bizimlə eyni balansdadır. Daha aşağı qiymətlər də bir neçə Avropa ölkəsində tətbiq olunur. Biz Türkiyə, Gürcüstan modeli ala bilərik, oradakı qiyməti müşahidə edə bilərik ki, bizdən yuxarı deyil".

Azərbaycan Internet Forumunun rəhbəri Osman Gündüz hesab edir ki, "Starlink" peyk operatorunun ölkəmizdə fəaliyyətə başlaması istiqamətində RİNN və "Azərkosmos"-un addımları təqdirəlayiqdir: "Hədsiz ucqar ərazilərə keyfiyyətli internet üçün bahalı infrastruktur qurmaq əvəzinə, alternativlərə üstünlük vermək məntiqlidir. "Starlink" internet xidməti yetərincə baha olduğundan güman ki,

bu xidmət daha çox korporativ sektor, işğaldan azad olunan ərazilər və ənənəvi internet bağlantıların əlçatan olmadığı ərazilər üçün cəlbəedici olacaq.

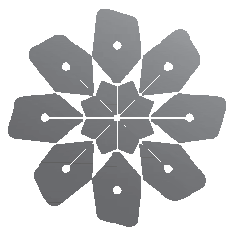
Xatırladıram ki, müharibə şəraitində olan Ukrayna bu peyk operatorunun imkanlarından yetərincə bəhrələnməmişdi.

İstənilən halda, alternativ bir internet xidməti olaraq "Starlink"-in ölkəmizə gəlişi yetərincə faydalıdır.

Düşünmək olar ki, "Azərkosmos" bu əməkdaşlıq çərçivəsində yeni istehsal olunan peyklərin də "SpaceX" vasitəsilə orbitə qaldırılmasını nəzərdə tutub.

Daha öncə də "Azərkosmos" rəhbərliyi belə bir əməkdaşlıq üzərində çalışdıklarını bildirmişdi. Fikrimcə, son illərin təcrübəsi göstərir ki, əlçatanlıq, qiymətlərin sərfəli olması və daha müasir həllər baxımından "SpaceX" şirkəti ilə əməkdaşlıq əhəmiyyətlidir və doğru seçimdir.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

**Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası
münasibətlərin inkişaf etdirilməsi**

Bu günlərdə sosial şəbəkədə naməlum azərbaycanlının Quranı yandıraraq, Məhəmməd Peyğəmbəri təhqir etməsi ilə bağlı görüntülər yayıldı. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, sosial media üzərindən Elxan Nəbiyev adlı bir şəxs Quran vərəqlərini qopararaq İslam Peyğəmbəri və müsəlmanların anası sayılan Xədicə haqqında təhqiredici sözlər söyləyərək, ilahi kitabı yandıraraq. Bu görüntülər həm sırası vətəndaşların, həm də dini kəsimin qəzəbinə səbəb olub.

Zaman-zaman Danimarkada, İsveçdə Quran təhqir edilərək yandırılarkən ölkəmizdə ciddi narazılıqlar, etirazlar səsləndirildi. Amma Azərbaycanda belə bir hadisənin olacağını heç kim ağılına gətirməzdi. Sosial media üzərindən Quranın vərəqlərini qopararaq, onu yandıran həmin şəxs və onun hərəkətləri nifrətlə qarşılanıb. Özü-nü ateist elan edən bu adamın əhalisinin böyük çoxluğu müsəlman olan bir ölkədə Qurana qarşı həqarətinin qəbul edilməz olduğu qeyd olunub. “Mən dindardayam. Amma min illərdən bu günə qədər insanların qəbul etdiyi inancları təhqir etmək qəti yolverilməzdir. Ədəbsizlikdir, hamımıza qarşı həqarətdir. Heç bir səmavi dini- xristian, yəhudi, pravoslav, islamı təhqir etmək olmaz və əgər təhqir edən varsa, dövlətimizin qanunları var.

Cəzası verilməlidir”, deyərək Ramil Vəliyev adlı sosial media istifadəçisi yazıb.

Qeyd edək ki, Daxili İşlər Nazirliyindən bununla bağlı artıq araşdırma başlanılıb. Həmin şəxsin Azərbaycanda yaşamadığı barədə iddialar da var.

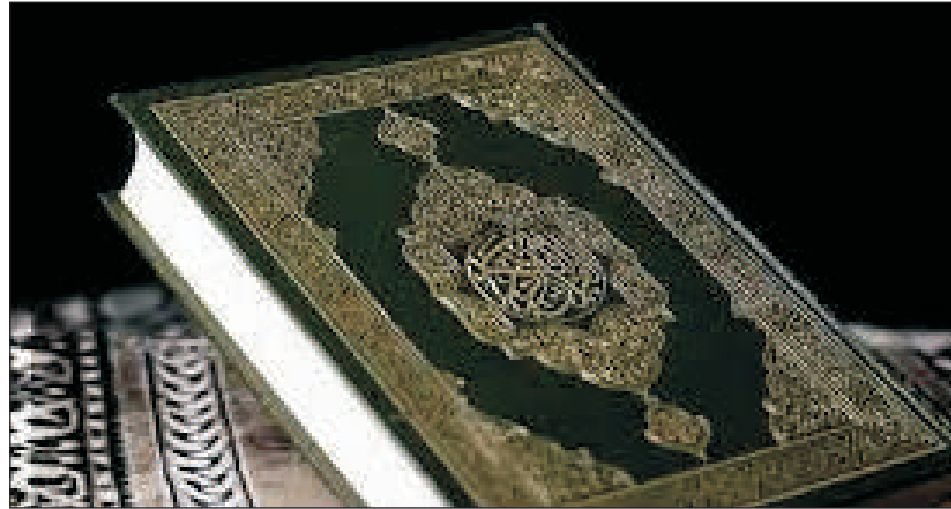
Şərqsünaslıq İnstitutunun apancı elmi işçisi, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun dosenti, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru Elvüsə Məmmədov Quranı-Kərimin yandırılması ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a bunları deyib: “Bəli, bu günlərdə hər kəs ölkəmizdə müqəddəs kitabın - Quranı-Kərimin yandırılmasının şahidi oldu. İnanıram ki, küçədə döyülən itə aidiyyəti qurumlar tərəfindən göstərilən həssas münasibətin (səbəbkənn cəzalandırılması) eynisi bu hadisəyə də şamil ediləcək. Sözümdə onda deyil, sö-

Din və tolerantlıq

Yeni **ÜSAVAT**
N 150 (8523) 23 avqust 2024

Quranı yandıran azərbaycanlı cəzasız qalacaq?

İlahiyyatçı: “İslam və Quranın hər yerdə özünə yer etməsi belə şəxslərdə psixoloji travma yaradır”

züm əxlaqsızlıqdan danışan şəxsin qeyri-əxlaqi davranışı ilə paradoksalıq yaratmağındadır. Quranı-Kərimi yandıran bu şəxs cəmiyyətdə din, daha doğrusu İslam əleyhdarı kimi tanınır, dinin cəfəngiyat olmağından, qeyri-dini yanaşmanın tənəsin-

dən ağızdolusu danışır, dindarların, dini fiqurların, avtoritetlərin (xüsusən Həzrət Məhəmmədin) qeyri-əxlaqi həyat sürməkləri, bəşəri-humanist dəyərlərə zidd təlimlər gətirmələrindən söz açır. İnsan görərkən əleyhinə danışdığı şeyləri öz həyatında əks

etdirməsin, əks halda, danışdığıları atmosfərə səpələnən səs dalğalarından başqa bir şey olmayacaqdır. Əgər biz nəyisə tənqid edirikse, bu, həmin şeydən uzaq olduğumuzu göstərir. Elə isə Peyğəmbəri əxlaqdan kənar davranışlarda ittiham

edən şəxsin gərgin emosional-psixoloji halət içərisində Quranı-Kərimi yandırması sizə qərribə gəlmir ki? Əlbəttə ki, bu davranışın bir adı var: tərbiyəsizlik və xırdalıq! Hər şeyi qoyaq qırağa: bir adam ki, razılaşmadığı ideyaya, fikrə adi ailə tərbiyəsi çərçivəsində münasibət bildirməyi bacarmır, tərbiyəsizlik edir, boş verin onu, elə davranın ki, sanki beləsi heç həyatda olmayıb. Belə tərbiyəsizə fikir verməyə! Belə xırda adamlardan sağlam tənqid, ali etiraz forması gözləməyək. Nəyikse, davranışımız da odur! Xırda olduğu üçün gərgindir. Onun ciğal uşaqlara xas bu davranışı Quranın, islamın təqdim etdiyi mənəvi-əxlaqi və sosial dəyərlərin ölməzliyi, eləcə də hər mədəniyyət daxilində (elə Azərbaycanın özündə!) özünə yer edərək vüsət kəsb etməsi qarşısında psixoloji narahatlıq keçirən tənqidçilərin qıcıq reaksiyasıdır. İslam və Quranın hər yerdə özünə yer etməsi, əhalinin əhəmiyyətli hissəsi tərəfindən sevilməsi bu şəxsə psixoloji travma yaradıb.

Allaha, ilahi kəlamə azğınca, təhqiramiz surətdə satılan elə kimse yoxdur ki, həyatda ikən yara tutmasın, yara səpməsin. Sözümdü əsla, hərfən qəbul etməyin. Quran yandırmaq, İslamdan acıq çıxmaq hikkəsi yara tutmağın göstəricisi deyilmi?!”

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Afaq MİRAYIQ

Oxutmuram, əl çəkin... - Bakıda özəl məktəblərin fantastik qiymətləri

Bununla belə, həmin şagirdlər buraxılış və yaxud qəbul imtahanları verəndə nəticələri o qədər də ürəkaçan olmur

Azərbaycanda təhsil pulsuz olsa da, pullu fəaliyyət göstərən özəl məktəblər də az deyil. Bu gün ölkəmizdə ümumilikdə 32 pullu məktəb fəaliyyət göstərir. İllik ödənişi kifayət qədər yüksək olan bu məktəblərdə ödənilən məbləğə səhər və günorta yeməyi, kitablar və dəftərlər, məktəbli forması, dərslərdən sonra məşğələ prosesi, bəzilərində isə nəqliyyat xərcləri də daxildir. Həmçinin, bu məktəblərin bəzilərində qiymətlər ibtidai və yuxarı sinif şagirdləri üçün fərqlidir.

“Cebheinfo.az” həmin məktəblərdən bəzilərinin qiymətini araşdırıb.

“Sabis Sun” Beyəlxalq Məktəbi. Burada illik təhsil haqqı 17 000 manatdan başlayır. Məktəbdə tədris yalnız ingilis dilində aparılır. Həmçinin, məktəbdəki müəllimlərin 90 faizə qədər əcnəbidir.

“Baku Oxford School”. Burada da təhsilin illik qiyməti

17 000 manata qədərdir. Məktəbdə yalnız ingilis dilində aparılan tədris metodikası var.

Müasir İnnovasiyalar Liseyi. Burada həm Azərbaycan, həm ingilis dili üzrə bölmə var və qiymət də buna uyğun dəyişir. Ümumilikdə təhsil haqqı 6500 manatdan 8500 manata qədər dəyişir.

XXI Əsr Beynəlxalq Təhsil və İnnovasiya Mərkəzi. Burada isə təhsil haqqı hər kəs üçün eynidir. Yalnız bölmələrə görə qiymət dəyişir. Azərbaycan bölməsində təhsil haqqı 8800, ingilis dili bölməsində 12800 manatdır.

Avropa Azərbaycan Məktəbi. Burada da illik təhsil haqqı olduqca yüksəkdir. İbtidai siniflər üçün məbləğ 11 250 manat, yuxarı siniflər üçün isə 17 150 manatdır. Qeyd edək ki, ümumilikdə qiymətlər məktəblərin öz daxili qaydaları əsasında tənzimlənir.

O da məlumdur ki, özəl, bahalı məktəblərdə təhsil özəl məktəblərdə təhsil döv-

lət məktəblərindən nəqliyyat xidməti, qidalanma, dərslərdən sonra əlavə dərnək və məşğələlər, əlavə olaraq 2-3 xarici dilin öyrədilməsi və ya tədrisin yalnız xarici dildə aparılması ilə fərqlənir. Lakin bu məktəblərdə qiymətlər heç də hər kəs üçün əlçatan deyil. valideynlər təhsil haqlarının verilən xidmətdən çox yüksək olduğunu düşünürlər. Məsələn, bir müddət əvvəl sosial şəbəkələrdə müzakirə mövzusu olmuş özəl məktəblərdən biri Azərbaycan Beynəlxalq Məktəbidir (“TISA International School of Azerbaijan”) Belə ki, sözügedən məktəbdə illik təhsil haqqının 43673 manat olduğu bildirilir.

Bir çox mütəxəssislər hesab edir ki, Azərbaycanda özəl təhsilin keyfiyyəti tələb olunan məbləğə uyğun deyil. Qiymətlərin bu qədər sürünlə artırılması həmin məktəblərə təklifin çox olması ilə bağlıdır.

Mövzu ilə bağlı təhsil eksperti Adil Vəliyev “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirib ki, özəl məktəblərin təhsil haqlarının bir-birindən fərqli olmasının səbəbi onların müəyyən etdiyi tədris proqramı və xaricdə təhsil imkanlarıdır: “Adətən, bu

məktəblərdə təhsil alan şagirdlər və onların valideynləri xaricdə təhsil imkanı haqqında düşünürlər. Çünki bu cür özəl məktəblərdə bəzi beynəlxalq imtahan mərkəzlərin nümayəndəlikləri var. Həmçinin tədris proqramları da birbaşa beynəlxalq standartlara uyğun olduğu üçün bu fərqlilik birbaşa təhsil haqqına təsir edir. Dövlət məktəblərində təhsil alan şagirdlərin əksəriyyəti yalnız Azərbaycanda təhsil almaq haqqında düşünür. Lakin özəl məktəblərdə təhsil alan şagirdlər artıq gələcək planlarını xaricdə təhsil almaq üstündə qurub. Sözsüz ki, burada attestatla xaricdə təhsil almaqdan söhbət getmir. Beynəlxalq imtahanlarda iştirak edərək, xaricdə top universitetlərə daxil olmaqdan söhbət gedir”.

Adil Vəliyev özəl məktəblərin illik təhsil haqlarının kifayət qədər baha olduğunu vurğulayıb: “Ola bilsin ki, illik 18 000 manat olması normal hesab olunsun, amma 20 000, 30 000 olması çox yüksəkdir. Lakin qeyd etdiyim kimi, bura şagirdlərin qidalanması, xüsusi dərslər vəsaitləri də daxildir. Bununla belə, həmin şagirdlər buraxılış və yaxud qəbul imtahanları verəndə nəticələri o qədər də ürəkaçan olmur. Çünki bu şagirdlər xaricdə təhsil almağı düşünürlər və onların hazırlaşdığı xüsusi müəyyən imtahan, tədris proqramı var ki, bu proqram da Azərbaycan tədris proqramından tamamilə fərqlidir”.

Təhsil eksperti Elçin Əfəndi isə qeyd edir ki, özəl məktəblərdə təhsil haqqı hər il artırılır: “Əlbəttə ki, qiymət-

lərin baha olmasının səbəbi özəl təhsil müəssisəsinin təqdim etdiyi qiymətlər paketindən asılıdır. Məsələn, elə müəssisələr var ki, onlar servis xidməti, dərslərdən kənar məşğələlər təşkil edir, səliqəli və komfortlu auditoriyaları var. Bura həmçinin şagird qidalanması və digər məsələlər də daxildir. Eyni zamanda özəl təhsil müəssisələri arasında rəqəbətlilik var deyərək əksər hallarda biri digərindən daha üstün xidmət təklif etməyə çalışır və nəticədə həmin xidmətin təbii əlavə maliyyə artımına səbəb olur.

Fikrimcə, özəl məktəblər illik təhsil haqlarını ildən-ildə artıran zaman buna paralel olaraq təhsilin keyfiyyətinin də yüksəldilməsinə çalışmalıdırlar. Lakin biz müşahidə edirik ki, bəzən özəl məktəblərin məzunlarının əldə etdiyi nəticələr hansısa ucqar, dağ kəndinin şagirdinin nəticələri qədər olur. Və yaxud bəzən rayonlardan olan abituriyentlərin imtahan nəticələri özəl təhsil müəssisələrinin məzunları olan abituriyentlərdən daha yüksək olur. Bu baxımdan hesab edirəm ki, burada tək müəyyən xidmətlər üzrə keyfiyyəti yüksəltmək kifayət etmir, eləcə də müvafiq bilik və bacarıqların formalaşması istiqamətində informasiyanın düzgün ötürülməsi, keyfiyyətli təhsilin təqdim olunması ön plana çıxmalıdır. Yalnız belə olan halda özəl təhsil müəssisələrinin rəqəbat mühiti daha da inkişaf edə bilər”.

Xalidə GƏRAY
“Yeni Müsavat”

Onlarda dərslər sentyabrın 2-də başlayacaq-səbəb

Özəl məktəblərin tədris proqramı nazirlikdən fərqlidir?

Bakıda bir sıra özəl təhsil müəssisələrində dərslər sentyabrın 2-də başlayacaq. Bununla bağlı müvafiq qərarlar qəbul olunub. Belə ki, bir sıra özəl liseylər yeni tədris ilinin 2-3-9 sentyabr tarixlərində başlayacağı barədə valideynləri məlumatlandırıb.

Məlum olub ki, "Bakı Atatürk Liseyi"ndə yeni tədris ilinə 1, 9, 10 və 11-ci siniflər üzrə sentyabrın 2-dən, digər siniflər üzrə sentyabrın 9-dan, "İdrak liseyi"ndə yeni tədris ilinə 9, 10 və 11-ci siniflər üzrə sentyabrın 2-dən, digər siniflər üzrə sentyabrın 16-dan, "Kaspi liseyi"ndə yeni tədris ilinə 9, 10 və 11-ci siniflər üzrə sentyabrın 2-dən, digər siniflər üzrə sentyabrın 16-dan, "Baku-Oxford School"da yeni tədris ilinə bütün siniflər üzrə sentyabrın 2-dən, məktəbəqədər hazırlıq qrupları üzrə isə sentyabrın 3-dən başlanılacaq.

"LANDAU School"da ingilis dili sektoru üzrə ibtidai siniflər sentyabrın 2-dən, yuxarı siniflər isə sentyabrın 3-dən dərslərə cəlb olunacaq.

Qeyd edək ki, dövlət təhsil müəssisələrində dərslər sentyabrın 15-də başlayır və iyunun 15-də başa çatır.

Bəs bir sıra özəl təhsil müəssisələrində dərslərin daha tez başlaması nə dərəcədə qanunauyğundur? Özəl təhsil müəssisələrində tədris proqramı Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən təqdim edilir, yoxsa dərslər özlərinin proqramları əsasında keçilir?

Məsələ ilə bağlı Elm və Təhsil Nazirliyindən "Cebheinfo.az"-ın sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, "Ümumi təhsil müəssisələrində tədris ilinin müddəti"nin təsdiq edilməsi haqqında Nazirlər Kabinetinin 24 fevral 2020-ci il tarixli 66 sayılı Qərarı ölkə ərazisində fəaliyyət göstərən bütün (özəl və ya dövlət olmasından asılı olmayaraq) ümumi təhsil müəssisələrinə şamil edilir:

"Bununla belə, həmin Qərarın 2.6-cı bəndinə əsasən, beynəlxalq səviyyədə akkreditasiya olunan təhsil proqramlarının tədrisi üçün ümumi təhsil müəssisəsi (özəl və ya dövlət olmasından asılı olmayaraq) tərəfindən həmin Qərarla müəyyən olunmuş tədris ili müddətindən fərqli müddətlər müəyyən edilə bilər.

Əlavə olaraq bildiririk ki, Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən özəl ümumi təhsil müəssisələri üçün hər bir tədris ili üzrə normativ tədris planı hazırlanır.

Bunun əsasında həmin müəssisələr özlərinin yekun tədris planlarını hazırlayaraq təsdiq edirlər. Başqa sözlə, özəl müəssisələr normativ tədris planına əsaslı hesab etdikləri əlavələr edə bilərlər".

"26 ölçüdən 54 ölçüyə kimi uzunqol və qısaqol köynəklər 15 manatdır. Bir də şalvar və etəklərin qiymətində endirim etmişik və qiymətlər 25 manatdan 20 manata salınıb".

Bunu Bakı Tikış Evinin (BTE) satış müdürü Etibar Əzimov Bakupost.az-in əməkdaşının məktəbli formalarının qiymətləri barədə sualına cavabında deyib.

O, Bakı Tikış Evinin (BTE) "Sədərek" Ticarət Mərkəzində satış məntəqələrinin olmadığını deyib və bu səbəbdən valideynlərə diqqətli olmağı tövsiyə edib:

"26-dən 54 ölçüyə kimi bütün şalvarlar 20 manata təklif olunur. Bilirsiniz ki, bazarda böyük sayda saxta məktəbli formaları var və ona görə də təsadüfi yerdən qətiyyənlər məktəbli forması almaq olmaz. Bu formalardan istifadə edən uşaqlarda allergiya və digər fəsadlar ola bilər. Əgər valideynlər saxta məktəbli formaları almaq istəmirlərsə, ancaq rəsmi mağazalara müraciət etsinlər. Meyvə-tərəvəz dükanından alınan məktəbli forması əlbəttə, saxta olacaq".

E.Əzimov deyib ki, ötən il ilə müqayisədə məktəbli formalarının qiymətində bahalaşma yoxdur:

"Əksinə ötən il ilə müqayisədə məktəbli formalarının qiyməti aşağıdır. İyirmi faiz endirim etmişik".

Bakı Tikış Evinin (BTE) redaksiyamıza təqdim etdiyi məktəbli formalarının satış qiymətləri cədvəlini təqdim edirik:

Bakı Tikış Evi ASC-2024 Oğlan və qızlar üçün məktəbli geyimlərinin qiymətləri

Oğlanlar üçün

Polo köynək qısaqol, ölçüsü 26-54, qiymət 15 AZN

Polo köynək uzunqol, ölçüsü 26-54, qiymət 15 AZN

Şalvar, ölçüsü 26-54, qiymət 20 AZN

Jaket, ölçüsü 26-54, qiymət 30 AZN

Qızlar üçün

Polo köynək qısaqol, ölçüsü 26-54, qiymət 15 AZN

Üç minə yaxın uşaq niyə birinci sinfə qəbul edilməyib?

Ekspert: "Düşünürəm ki, bunun məktəblərin bağlanması və birləşdirilməsi ilə heç bir əlaqəsi yoxdur"

Mayın 1-dən bu günədək 127 mindən çox uşaq I sinfə qəbul edilib. Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin yaydığı məlumata görə, 2024-2025-ci tədris ili üçün birinci sinfə qəbulu proqnozlaşdırılan məktəbyaşlı uşaqların sayı ilə qeydiyyatdan keçənlərin sayında fərq müşahidə edilir.

Qeyd edilib ki, 2024-2025-ci illər üçün 130 min məktəbyaşlı uşağın qeydiyyatdan keçməsi proqnozlaşdırılır. Proqnozlaşdırılan şagirdlərin sayı ilə qeydiyyatdan keçən uşaqların arasında üç minə yaxın fərq var. Sentyabrın 15-dək üç min uşağın valideyninin də məktəblərə müraciət etməsi gözlənilir.

Lakin hazırda məktəblərdə 5 yaşlılar üçün məktəbəhazırlıq qrupları təşkil olunduğu üçün proqnozdan dəqiq ayrılması mümkünür.

Bəs üç minə yaxın uşağın qeydiyyatdan keçməsinə səbəb nə ola bilər? Qeydiyyat onlayn aparıldığı üçün məlumatlı valideynlər çətinliklə qarşılaşa bilərlər və yaxud ucqar məktəblərdə şagird çatışmazlığından məktəbyaşlı uşaqlar növbəti ilə saxlanıla bilərlər?

Mövzu ilə bağlı "bizim.media"ya danışan təhsil sahəsi üzrə ekspert Elşən Qafarov deyib ki, məktəbdə bir şagird olsa, təhsil müəssisəsi fəaliyyətini davam etdirir: "Azər-

baycanda hazırda 4 431 məktəb var, onun 32-si özəl, 4 399-u dövlət məktəbidir. Dövlət məktəblərinin 7-də cəmi bir şagird təhsil alır. Bunlar əsasən, ucqar kəndlərdədir. Dövlət konstitusiyasının 42-ci maddəsinə uyğun olaraq hər bir vətəndaşın təhsil almaq hüququnu təmin edir. Hətta məktəbdə bir şagird olsa belə, məktəb fəaliyyəti göstərir.

Qeydiyyatdan keçmək üçün 3000 uşağın müraciət etməsinə gəldikdə isə bu rəqəmlər proqnozlaşdırılıb. Proqnozda 8-12 faiz yanlışlıq ola bilər. 130 mindən 3 min uşaq qeydiyyata düşməyib, bu da təxminən 1.0-1.5 faiz edir".

Ekspert hesab edir ki, müraciət etməyənlər dərslər başlayana qədər müraciət edə bilərlər: "Hazırda uşaqların məktəbə qəbulu və yerləşməsi qaydaları 6 noyabr 2014-cü il tarixli təhsil nazirliyinin kollegiya iclasının 1/3 nömrəli qərarı ilə həyata keçirilir. Həmin qaydalarda göstərilir ki, uşaqların məktəbə qəbulu 15 sentyabra qədər davam edir.

dər davam edir. İstisna hallarda, yeni hər hansı səbəbdən ailələr müraciət edə bilmir, ona görə də oktyabr ayı ərzində də birinci sinfə qəbul davam etdirilə bilər. Biz bilirik ki, 2019-cu ildən ölkədə bütün uşaqların və şagirdlərin məktəbə qəbulu və yerləşməsi qaydaları elektron qaydada həyata keçirilir. Bu sistem dövrü olaraq açılır və bağlanır. Düşünürəm ki, yerdə qalan uşaqlar da müraciət edə bilərlər".

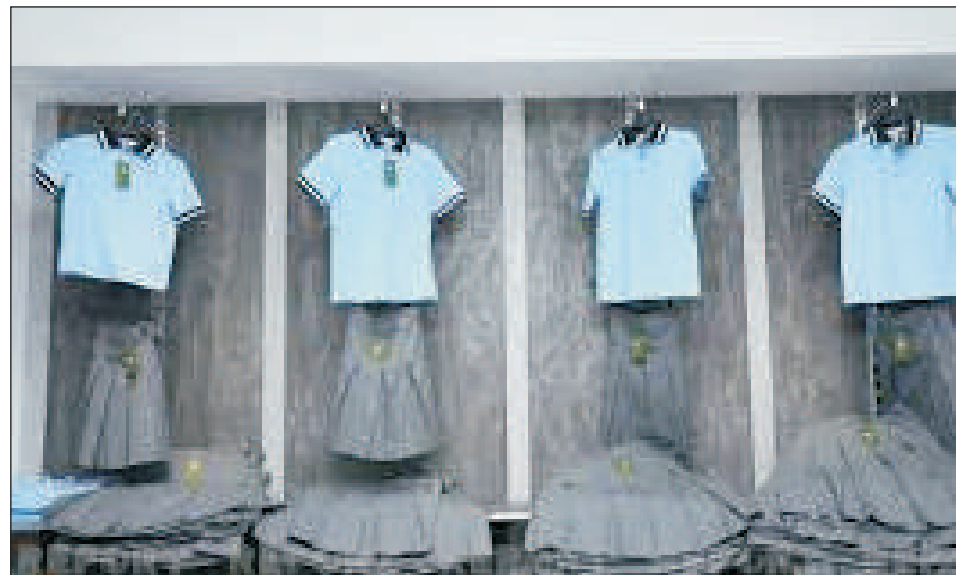
O, bölgələrdə şagird çatışmazlığı üzündən bağlanma təhlükəsi ilə üzləşən təhsil müəssisələrindən də söz açıb. Müsahibimizin dediyinə görə, ucqar bölgələrdə olan şagirdlər həmin ərazidə olan da-

ha yaxın məktəbə yerləşdirilirlər. "Hətta yay aylarında belə valideynlərlə mütəmadi söhbətlər aparılır, bir çox valideyn övladını təhsil almaq üçün məktəb olmayan kəndlərdən məktəb olan kəndlərdəki yaxın qohumlarının evlərinə yerləşdirirlər. Düşünürəm ki, bunun məktəblərin bağlanması və birləşdirilməsi ilə heç bir əlaqəsi yoxdur.

Ən böyük problemimiz birinci sinfə qəbul olan şagirdlərin X sinfə keçməsi ilə bağlıdır. Yəni I sinfə qəbul olan şagirdlər X sinfə keçəndə 25-30 faizə yaxın uşaq itiririk. Birinci sinfə qəbul etdiyimiz hər 100 şagirdədən 70-75-i X sinifdə təhsilini davam etdirir".

Valideynlərinə vacib xəbər: "Satışda saxta paltarlar var"

Bir şagird üçün nə qədər pul lazımdır?

Polo köynək uzunqol, ölçüsü 26-54, qiymət 15 AZN

Şalvar, ölçüsü 26-54, qiymət 20 AZN

Jaket, ölçüsü 26-54, qiymət 30 AZN

Ətək, ölçüsü 26-54, qiymət 20 AZN

Qeyd edək ki, Bakı Tikış Evi (BTE) tərəfindən 56, 58 və

60 ölçülü şalvar və etəklər parça sərfiyyatı səbəbindən 25 AZN, o cümlədən 56, 58 və 60 ölçülü köynəklər isə 20 AZN dəyərinə qiymətləndirilib.

Bəs bazarda qiymətlər necədir? 1 şagird üçün nə qədər pul lazımdır?

Məlum olub ki, sadə qələmlər 0.30 - 1.50 manat, xət-

keşlər 0.30 - 4 manat, sadə qara karandaşlar 0.30 - 0.70 manat, qələm qabları 4 - 10 manat, pozanlar 0.30 - 1 manat, yonanlar 0.80 - 2.60 manat, yapışqanlar 0.30 - 1.70 manat, rəngli karandaşlar 1.70 - 10.20 manat, rəngli flo-masterlər 0.90 - 12 manat, plastilin 1.90 - 5.40 manat, su-

lu boyalar 1.60 - 4 manat arasında dəyişir. 24 vərəqli dəftərin qiyməti 0,35 manatdan başlayır. Vərəq sayına, hansı ölkə istehsalı olduğuna görə qiymətlər dəyişir.

Məktəb çantalarına gəlincə qiymətlər fərqlidir: 18 - 150 manat. Su qabları isə 5 - 10 manatdır.

Satışda həm yerli, həm də Türkiyə istehsalı olan məktəb geyimləri var.

Qiymətlərlə bağlı iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri Bakupost.az-a bildirib ki, şagirdin çantası, məktəb ləvazimatları, forması kifayət qədər ciddi pul tələb edir:

"Məsələn keçən il 1 uşağa 150-200 manat lazım idisə, indi il ərzində baş verən inflyasiyanı nəzərə alsaq, qiymətlərdə 20-25 faiz artım müşahidə olunacaq. Minimum məktəbə hazırlıq üçün 250-300 manat vəsaitə ehtiyac var. Bu da kifayət qədər böyük puldur. Bir ailədə 3-4 uşağı olanlar daha çox əziyyət çəkirlər. Onların məktəb hazırlığı ailə büdcəsində daha çox yükə çevrilir".

Bakının bitməyən su problemi

Artıq iki həftədir ki, Bakının bir çox rayonlarında suyun verilməsində məhdudiyyətlər tətbiq edilib. Buna səbəb kimi isə Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinde baş verən qəza göstərilir. Yay aylarında suya tələbatın birə-beş artdığını nəzərə alsaq, su təchizatında fasilələrin yaranması insanların gündəlik həyatına mənfi təsir göstərir.

Bu təsirdən dolayı yaranan ictimai narazılıq fonunda paytaxtın mövcud su təminatı sistemi, bilavasitə şəhərin özündə su ehtiyatı yaradılması imkanları kimi məsələlər üzrə müzakirələr aparılır.

Ətraf mühit məsələləri üzrə ekspert Rövşən Abbasov İqtisadiyyat.az-a açıqlamasında deyib ki, əhalinin su təminatı ilə bağlı məsələlər Bakının köhnə problemidir. Onun sözlərinə görə, Bakı çoxsaylı mənbələrdən su ilə təmin olunur və bu mənbələr ərazi üzrə paylanılır: "Yeni bir mənbədə hansısa texniki işlər görülmə zaman, təbii ki, həmin mənbənin su ilə təmin etdiyi ərazi birbaşa olaraq su təminatından məhrum olunur. Təəssüf olsun ki, təmir işləri elektrik şəbəkəsi kimi deyil ki, tez mənbəni dəyişənsən. Kanalizasiya xətləri, su boruları əvvəlcədən planlaşdırılır və o üzrə də paylanılır. Digər sülardan fərqli olaraq su kəmərinə gələn su daha təmizdir və o qısa bir yoxlamadan keçirilərək birbaşa evlərə verilir. Ona görə də bu problem əmələ gəlir".

Ekspert hesab edir ki, alternativ su mənbələrindən istifadə üzrə Dövlət Proqramı vasitəsilə qismən də olsa bu problemin həllinə nail olunaçaq: "Çünki alternativ su mənbələrindən istifadə, əsasən, Xəzər dənizinin suyunun duzsuzlaşdırılmasını nəzərdə tutur ki, bu da Abşeron yarımadasının şərq hissəsində yerləşən kənd və qəsəbələrin, o cümlədən şəhərlərin su ilə təminatına töhfə verəcək. Eyni zamanda, Bakı və Abşeron yarımadasının kənardan gələn sülardan asılılığını qismən də olsa azaldacaq".

Keçmiş "Azərsu" ASC, indiki İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidmətinin Internet saytında yerləşdirilən məlumatdan aydın olur ki, Bakı şəhərinin və ətraf qəsəbələrin dayanıqlı içməli su təchizatı əsasən müxtəlif relyeflərdə yerləşən su anbarları və bölüşdürücü şəbəkələr vasitəsi

Paytaxtın içməli su mənbələri Oğuz-Qəbələ, Bakı-Şollar kəmərləri və Kür çayıdır, əsas pay isə Ceyranbatan su anbarındır

ilə tənzimlənir. Mənbələrdən paytaxta gətirilən su magistral xətlərlə anbarlara ötürülür və buradan şəbəkəyə paylanır. Mövcud anbarlar əhalinin dayanıqlı su təchizatının aparılması ilə yanaşı, müəyyən ehtiyatın toplanmasına da imkan verir. Hazırda Bakı şəhərində 19 mərkəzi su anbarı istismar olunur: Onların ümumi tutumu 1 milyon 73,5 min kubmetrdir.

Bunlardan başqa, Bakı şəhəri ərazisində ümumi tutumu 120 min kubmetr olan məhəllədaxili su anbarları da mövcuddur.

Rəsmilərin bildirdiyinə görə, qarşıdakı bir neçə on illikdə Bakını içməli su ilə təmin edən mənbələrlə bağlı hər hansı problem gözənilmir. "Taxtakörpü" su anbarının yaradılması və Taxtakörpü-Ceyranbatan su xəttinin çəkilməsi ilə Bakı şəhərinin dayanıqlı su təchizatı təmin edilib. Qeyd olunur ki, həmin kəmərin hələ qarşıdakı bir neçə on illikdə Bakının içməli suya artan tələbatını ödəmək imkanları var. Paytaxtın içməli su mənbələri Oğuz-Qəbələ su kəməri, Bakı-Şollar su kəməri və Kür çayıdır. Bakının içməli su ilə təmin edilməsində əsas pay Ceyranbatan su anbarındır. Yayda Bakıya verilən suyun təxminən yarısı Ceyranbatandan gəlir. Digər sıralarda isə ardıcıl olaraq Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəməri və Xaçmazın yeraltı suları gə-

lir. Bakının içməli su ilə təmin edilməsində ən az pay Kür çayına məxsusdur. Yay aylarında Bakıya Kürdən saniyədə 1 kub metrden bir az artıq su gəlir. Su təsərrüfatı rəsmilərinin açıqladığı məlumata görə, Kür çayı əsasən Qaradağ rayonunun böyük bir hissəsi, Səbail və Binəqədi rayonlarının isə bir hissəsini su ilə qidalandırır. Yeni Kür çayından Ələt, Səngəçal, Buta, Korgöz, Şanqar, Lökbatan, Xocaheşən qəsəbələri, 20-ci sahə və Binəqədinin bir hissəsinə su verilir. Ceyranbatan xətti əsasən şəhərin şərq hissəsini, yeni Sabunçu, Suxaxanı, Xəzər, Pirallahı qəsəbələrini, Abşeronun bağ məsivlərini, Xırdalan şəhərini, Nizami, Nərimanov və Xətai rayonlarının bir hissəsini su ilə təmin edir. Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinin "Ceyranbatan" su anbarından gələn su ilə birlikdə Yasamal, Nəsimi, Nərimanov istiqamətlərində su verilir. Bu ərazilərə su qarışıq gəlir. Şollar-Bakı kəməri vasitəsilə su Sulutəpə anbarına qədər gəlir, oradan isə həmin suyun kiçik bir qismi Oğuz-Qəbələ kəməri və Kür çayının suyu ilə qarışaraq şəhərə verilir.

Qeyd edək ki, Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinin çəkilişinə 2006-cı ildə başlanıb, tikinti işləri 2010-cü ildə yekunlaşıb. Layihəni maliyyələşdirən Dövlət Neft Fondunun və Xaçmazın yeraltı suları gə-

bələ zonasından Bakı şəhərinə su kəmərinin çəkilməsi" layihəsinin əsas məqsədi Oğuz-Qəbələ ərazisindəki yeraltı su ehtiyatlarından istifadə etməklə Bakı şəhərinə saniyədə 5 kubmetr həcmində içməli suyun nəql olunması, əhaliyə yüksək keyfiyyətli suyun çatdırılması və Bakı şəhərinin içməli su təchizatının etibarlı və dayanıqlı olmasını təmin etməkdir. Bunun üçün təxminən 150 metr dərinlikdə 78 istismar quyusu tikilib.

Layihənin idarə edilməsi və sifarişçi funksiyalarının icrası Nazirlər Kabinetinin sərəncamına əsasən keçmiş "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə (ASC) həvalə edilib. Dövlət Neft Fondu (ARDNF) tərəfindən layihənin maliyyələşdirilməsinə 2006-cı ilin əvvəlindən başlanılıb və 2011-ci ilin sonuna qədər layihə üzrə ümumilikdə 779,6 milyon manat vəsait ayrılıb. Bu qədər böyük vəsait hesabına başa gələn kəmərdə 14 ildən sonra qəzanın baş verməsinin özü işin keyfiyyəti ilə bağlı ciddi suallar yaradır. Hələ mart ayında internet resurslarında kəmərin çoxsaylı nöqtələrində boruların birləşdiyi yerlərdən təzyiqə su sızdığına dair videogörüntülər yayımlanıb. Bu isə boruların birləşdirilməsi işinin keyfiyyətsiz aparıldığının əyani sübutudur. Əgər kəmərin digər hissələrində, xüsusilə də torpağın altında olan hissələrdə də işlər belə həyata keçirilibsə, yay vaxtı tələbatın artması ilə təzyiqin yüksəldiyi bir dövrdə qəzaların ard-arda baş verməsi heç də təəccüblü deyil. Kəmərdə baş verən qəzalar onun tikintisi sahəsində keyfiyyət tələblərinə nə qədər əməl olunduğunun aşdırılması üçün çox mühüm əsas yaradır. Bu baxımdan, tezliklə araşdırmaların başlanması, kəmərin tamamilə keyfiyyət yoxlamasından keçirilməsi son dərəcə vacibdir. Əks halda, qəzaların ardı-arası kəsilməyəcək və paytaxtın su təminatındakı fasilələr daha uzunmüddətli və daha intensiv olacaq.

Qeyd edək ki, bu il bol yağıntılı keçir. Yaz, yay aylarında xüsusilə yağıntıların miqdarı kifayət qədər çoxdur. İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidmətinin keçmiş mətbuat katibi Anar Cəbrayıl bu ilin may ayında bu il Bakı və ətrafının su təminatında problemin olmayacağını bildirmişdi: "Qış aylarında anbarların yuyulub təmizlənməsi, hidrometrik qurğuların təmiri, xətlərin təftiş olunması, yenilənməsi işləri həyata keçirilir. Eyni zamanda bu il yağıntılar, su ehtiyatları baxımından yaxşı olub. Son 6-7 ilin ən bol sulu ilidir. Hazırda Bakı şəhərini içməli su ilə təmin edən həm Taxtakörpü, həm də Ceyranbatan su anbarlarında tam doluluq təmin olunub. Nəticədə yay fəslində biz əhalini da-

yıq. Bildiyimiz kimi, qış mövsümündə qış rejimi, yay fəslində yay rejimi tətbiq olunur. Qış aylarında Bakı şəhərinə təxminən 11 kubmetr su verilir, lakin yayda 15 - 15,5 kubmetrədək artır. Görülmüş tədbirlər nəticəsində bu yay əhalimizi dayanıqlı içməli su ilə təmin edəcəyik. Əhalinin bir hissəsi əvvəlki kimi fasiləli rejimlə su alacaq. Bu əsasən Bakıətrafı əraziləri əhatə edəcək. Böyük bir hissəsi isə davamlı şəkildə su ilə təmin olunaçaq. Ötən ilki kimi yay rejimində yenə bizim tənzimləmə işlərimiz aparılacaq. Bəzi ərazilərdə gecə saatlarında suyun verilişi azaldılacaq, su anbarı ehtiyatı toplanılacaq, bəzi yerlərdə su kranlarının təmizləmə işləri həyata keçiriləcək. Bu əsasən Bakıətrafı ərazilərə şamil olunacaq. Hansı ki həmin ərazilərdə içməli sudan daha çox suvarma kimi də istifadə edilir. Eyni zamanda, yağıntılıq, bağ-bağatların suvarılmasında istifadə olunur. Tənzimləmə rejimləri aparılmaqla əhalini içməli su ilə təmin edəcəyik. Bizim qəza briqadalarımız da daim iş başında olacaq, yayda gücləndirilmiş iş rejimində çalışacağıq ki, baş verə biləcək qəzaları operativ aradan qaldıraaq".

Bu hazırlıqlara baxmayaraq, Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərindeki səbəbi, mahiyyəti açıqlanmayan qəzaya su təsərrüfatımız faktiki olaraq hazırlıqsız yaxalanmış oldu. Hadisə göstərdi ki, paytaxtın su təchizatı sisteminə alternativlərdən istifadə sahəsində çox böyük problemlər var, bu proses çox ləng həyata keçirilir, yaxud çətinliklə başa gəlir. Ümid edirik ki, baş verən hal su təsərrüfatı sahəsində, eləcə də Bakı şəhərinə rəhbərlik edən şəxslərin, bü-tövlükdə hökumətin bu sahədəki problemləri görmələrinə, onların aradan qaldırılması, paytaxtın su təchizatı sisteminin dayanıqlılığının təmin olunması, ən əsası fəvqəladə hallara hazır olması istiqamətində real addımlar atılmasına gətirib çıxaracaq. Çünki hazırkı qlobal və regional geosiyasi gərginlik fonunda hansısa mənbədən Bakıya suyun verilməsi yalnız qəza deyil, digər məqsədyönlü addımlar nəticəsində də dayana bilər...

□ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Müsavat"

ÜS AVAT

Son səhifə

N 150 (8523) 23 avqust 2024

AVQUST

Alimlər Yer kürəsində ilk canlı hüceyrələrin yaranmasının sirrini açıblar

Hyuston və Çikaqo universitetlərinin (ABS) alimləri belə qənaətə gəliblər ki, Yer kürəsində ilk canlı hüceyrələr yağışlar sayəsində əmələ gəlib. Bu proses təxminən 3.8 milyard il əvvəl baş verib. Bu barədə müvafiq araşdırma "Science Advances" elmi jurnalında dərc olunub. Araşdırma komandası zülallar, lipidlər və RNT kimi mürəkkəb molekullardan təbii olaraq yaranan koaservat damcılarını tədqiq edib. Bu damcılar suda yağ hissəcikləri kimi hərəkət edirlər.

Koaservat damcılar tez bir zamanda öz aralarında molekul mübadiləsi apara bilir, lakin bu zaman onların tərkibi eyniləşir. Belə şəraitdə daha mürəkkəb orqanizmlərin inkişafı üçün zəruri olan təkamül prosesləri baş verə bilər. Tədqiqatçılar hesab edirlər ki, hələ yeni yaranmış Yerdə yağışlar zamanı şirin su koaservat damcılarının ətrafında müvəqqəti qoruyucu qabıq əmələ gətirib və bu da onların RNT-ni bir-birinə köçürməsinə mane olub. Bu fərziyyə laboratoriya təcrübələri zamanı təsdiqlənib.

Beləliklə, RNT kapsullarında mutasiyaların və digər təkamül proseslərinin baş verməsi üçün kifayət qədər vaxt olub.

Qocalığa qarşı dərman

Amerikalı alimlər orqanizmin qocalmasını yavaşladan innovativ dərmanları sınaqdan keçiriblər. Dərmanların təsiri itlər üzərində sınaqdan keçirilib. İddia olunur ki, əvvəllər xərçəng diaqnozu qoyulmuş alman çoban iti Zevs və artritdən əziyyət çəkən Nyufaundlend iti Benson dərmandan təsirlənib. Beləliklə, həbləri qəbul etdikdən sonra itlərin sağlamlıqları nəzərəcarpacaq dərəcədə yaxşılaşıb. Alimlər dərmanın gələcəkdə insanlara fayda verəcəyinə ümid etdiklərini bildiriblər.

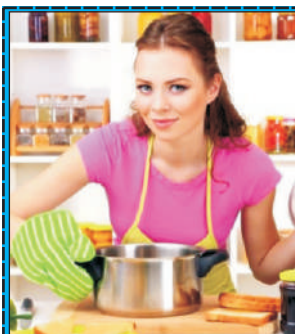

Xüsusi nəfəsalma üsulu şiddətli ağrıları yüngülləşdirə bilər?

20 dəqiqəlik tənəffüs seansı xərçəng ağrıların və narahatlığının intensivliyini azalda bilər. Bunu "BMJ Supportive & Palliative Care" jurnalında dərc olunan araşdırma göstərib. Tədqiqatçılar müxtəlif növ xərçəngdən əziyyət çəkən 40 xəstəni iki qrupa ayırıblar. İştirakçıların orta yaşı 63 olub. Onların üçdə birində başgırsağ xərçəngi olub və 65%-i ağrıları idarə etmək üçün opioid dərmanlardan istifadə edib.

Birinci qrupa (21 xəstə) həkimin rəhbərliyi altında şüurlu tənəffüs seansı keçirilib. Xəstələrə əvvəlcə şüurluluq təcrübələrinin anlayışları və üsulları izah edilib və sonra 20 dəqiqəlik nəfəs alma seansı tamamlanıb. İkinci qrup (19 xəstə) 20 dəqiqə ərzində onları fəal şəkildə dinləyən və xəstəliklə bağlı təcrübələri ilə bağlı suallar verən həkimlə danışdı.

Şüurlu tənəffüs qrupunda xüsusi sorğularla qiymətləndirilən ağrı və narahatlığın şiddəti əhəmiyyətli dərəcədə azalıb. Şüurlu tənəffüsün təsiri bütün xəstələrdə müşahidə edilib, heç bir mənfi reaksiya qeydə alınmayıb.

Qadının yüksək intellekt səviyyəsini göstərən 2 mətbəx vərdisi

Qadının nə qədər ağıllı olduğunu mətbəxdəki davranışından anlamaq olar. Bəzi mətbəx vərdisləri var ki, onlar evdar qadının yüksək intellekt səviyyəsini göstərir. Zərif əl işi ağıllı nümayəndələri mətbəxdə xüsusi şəkildə davranırlar. Bəs, söhbət hansı konkret davranış xüsusiyyətlərindən gedir? Bu xüsusiyyətlərdən birincisi əvvəlcədən menyunu düşünməkdir.

Ağıllı xanım mütləq hər şeyi əvvəlcədən düşünür. Niyə belə bir vərdis yüksək intellekt səviyyəsini göstərir? Cavab çox sadədir. Qarşıdakı həftə üçün menyu yaratmaq bacarığı strateji düşüncənin mövcudluğundan xəbər verir.

Bundan əlavə, qadın başa düşür ki, bu yanaşma vaxta, pula və səyə qənaət etmək, həmçinin ailədə əhəngdar münasibətləri qorumaq üçün vacibdir.

Mətbəxdəki əşyaların yerini dərhal tapmaq

Mətbəxi mümkün qədər rahat etməyi bacaran insan çox ağıllı hesab oluna bilər. Çünki qab-qacaq, məişət texnikası və yeməyi düzgün yerləşdirmək ilk baxışdan görüldüyü qədər sadə deyil. Evdar qadın bunu bacarıbsa, deməli, yaxşı analitik bacarıqlara malikdir.

Bunları bilirsinizmi?

- Liftə ayna qoyulmasının əsas səbəbi qapılar açılarkən kabinənin yerində olduğunu görməkdir.
- Fillərin rəngi əslində boz deyil qızılı-torpaq rəngidir. Boz görünmələrinin səbəbi palçıqlı suların üzərində qurumasıdır.
- Qiymətli daşların çoxu bir neçə elementin birləşməsindən meydana gəlir, yalnız brilyant tamamilə karbondan əmələ gəlir.
- Albert Eynşteyn 9 yaşından sonra tam danışmağa başlayıb. Buna görə də ailəsi onun əqli cəhətdən qüsurlu olduğunu düşünüb.
- "Santa Klaus"un paltarları əslində yaşıl rəngdədir. Ancaq bir kola markası onu qırmızı-ağ olaraq dünyaya tanıdıb.
- Qütb ayları isti və nəmli mühitdə qaldıqları zaman kürklərinin rəngi yaşıl rəngə çevrilir.
- Alma, soğan və kartofun dadı eynidir. Yalnızca qoxuları fərqlidir. Əslində hamısı şirindir.
- Göytürkələr turşu qatığın turşuluğunu azaltmaq üçün üzərinə su töküblər. Beləliklə özləri də bilmədən ayrıni kəşf ediblər.
- Dünyanın ən sürətli böyüyən bitkisi bambuk ağacıdır. Ağac gündə 90 santimetr uzanır.
- Dünyada ən çox satılan telefon "Nokia" markasının 2003-cü ildə satışa çıxardığı, 250 milyon ədəd satılan "Nokia 1100"dür.
- Soğan doğradığınız zaman gözünüzün yaşarmasını istəmirsinizsə, saqqız çeynəyin.
- İnsanın saçı üç kilo ağırlıq qaldıra biləcək gücdədir.
- Ölüm anında toxunma və görmə hissindən sonra eşitmə bacarığı itirilir. Ürək dayandıqdan sonra insan beyni 2 dəqiqə boyunca səs qəbul edilə bilər.
- Yuxusuzluq şikayəti ilə həkimə müraciət edən insanların IQ səviyyəsinin normadan yüksək olduğu müşahidə edilir.
- İnsanlar yuxuladığı zaman qoxu ala bilmirlər.
- Nyaqara şələləsindən düşüb sağ qala bilən ilk insan Bobbi Liç evdə portağal qabığına basaraq yıxılış və daxili qanaxma səbəbi ilə dünyasını dəyişmişdir.

Stres keçirən hər kəs xərçəngə tutulur?

Dünyada xərçəng xəstələrinin sayının 2030-cu ilə qədər üçdə bir artaraq dörd milyona çatması gözlənilir. Bəzi alimlər bunu stres səviyyələrinin yüksəlməsi ilə əlaqələndirir.

Musavat.com milli.az-a istinadən xəbər verir ki, həkimlər də illərdir bir çox xəstələrin xərçəngin başlamasından qısa müddət əvvəl travmatik hadisələr (yaxınlıq itirmək, boşanma və s.) keçirdiklərini öyrənirlər.

Ancaq hələ də stresin birbaşa xərçəngə səbəb olub-olmadığı dəqiqləşdirilməyib.

Stres hormonlarının xərçəngə təsirini araşdıran Brighton Universitetindən professoru Melani Flint deyir:

"Mənim fikrimcə, bu həm ilk növbədə xərçəngin yaranmasına, həm də sonrakı mərhələdə xəstəliyin yayılmasına kömək edir. Lakin stres birbaşa səbəb deyil, sadəcə amillərdən biridir".

Böyük populyasiyaların tibbi məlumatlarını təhlil edən bəzi tədqiqatlar da bunu dəstəkləyir.

Finlandiyada 15 il ərzində 10 000 qadını izləyən araşdırmaçılar yas tutan qadınların beş il ərzində döş xərçənginə tutulma ehtimalının daha çox olduğunu görüblər.

İş yerində stressə məruz qalmağın 65 yaşa çatmamış kişilərdə prostat vəzi xərçəngi və qadınlarda döş xərçəngi riskinin artması ilə əlaqəli olduğu aşkarlanıb.

Xərçəng Tədqiqatları İnstitutunun Təkamül və Xərçəng Mərkəzinin direktoru professor Trevor Qrahamın sözlərinə görə, əldə edilən məlumatlara baxmayaraq, stress və xərçəng arasında qəti əlaqə qurmaq hələ də mümkün deyil.

"Problem stresin adətən xərçəng riskini artıran digər amillərlə müşayiət olunmasıdır. Stressli həyat sürən insanlar siqaret çəkir, həddindən artıq spirtli içki qəbul edir, az hərəkət edir və qeyri-sağlam qidalanırlar.

Bütün bunlar eyni zamanda stres səbəbləridir və xərçəng üçün risk faktoru kimi qiymətləndirilir. Buna görə də xəstəliyə səbəb amilləri tam ayırd etmək çətinidir", - professor deyib.

Flint isə deyir ki, stres hormonu kortizol hər hüceyrədə olan reseptorlara bağlanır və iltihab da daxil olmaqla, müxtəlif prosesləri tənzimləyir. Stres və kortizol immunitet sistemini də məhv edə bilər.

Alimlər laboratoriya mühitində stresin hüceyrələrə təsirini təqvil etməyə çalışıblar. Təcrübələr stresin DNT-yə zərər verdiyini və hüceyrələrdə dəyişikliklərə səbəb olduğunu, eləcə də çoxalmasına icazə verildiyi təqdirdə xərçəngə çevrilə biləcəyini ortaya çıxarıb.

Bununla belə, mütəxəssislər hər stressə məruz qalan insanın xərçəngə tutulacağını deməyin mümkün olmadığını bildirirlər. Ancaq stresin xərçəngə tutulduqdan sonra onun orqanizmdə yayılmasında stresin birbaşa rol oynadığı müvəzunda demək olar ki, hər kəs eyni fikirdədir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500